

370 153

๙๒๖๙๓

ย. 3

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมพิศ ไชยกิจ

14 ส.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

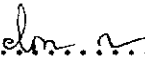
เมษายน 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

187655

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.......... ประธาน

(ศ.ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์)

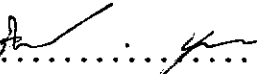
.......... กรรมการ

(ผศ.จิราภรณ์ บุญส่ง)

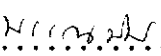
คณะกรรมการสอบ

.......... ประธาน

(ศ.ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.......... กรรมการ

(ผศ.จิราภรณ์ บุญส่ง)

.......... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ. พรรณพิศ วาณิชยการ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.......... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...๒...เดือน...เมษายน...พ.ศ. 2536

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ และได้รับคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พรหมพิศ วาณิชการ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ให้คำปรึกษา ตลอดจนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล และ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้อำลังใจ ซึ่งเป็นเสมือนพลังส่วนหนึ่งที่เสริมให้ผู้วิจัยได้มองเห็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้จนประสบผลสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณนายอารีเพน อับดุลกาเดร์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนราธิวาส ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง ในการใช้เครื่องมือ และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวทุกคนที่ให้อำลังใจ และมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ที่สนับสนุน ช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจที่สำคัญยิ่งแก่ผู้วิจัยนับแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์และผู้อยู่เบื้องหลังแห่งความสำเร็จนี้

สมพิศ ไชยกิจ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	> ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	3
	× ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	× ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง	9 7
	ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง	9 7
	ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง	12
	พัฒนาการของความภาคภูมิใจในตนเอง	14
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง	16
	ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง	24
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา	27
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	33
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	33
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	34
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	40
	วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	41
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	43
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	43
ผลการศึกษาค้นคว้า	44
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	67
บทย่อ	67
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	67
วิธีดำเนินการวิจัย	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	69
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	86
ประวัติย่อของผู้วิจัย	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	34
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	44
3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศาสนา	45
4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	46
5 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	47
6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด	48
7 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของกิจกรรมนักเรียน	49
8 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด	50
9 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งในการเข้าร่วม กิจกรรมนักเรียน	51
10 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	52
11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียน	53
12 เปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ	54
13 วิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ต่างกัน	55

14	เปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามศาสนา	57
15	วิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประเภทของกิจกรรมนักเรียน	58
16	วิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตาม ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด	60
17	วิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตาม ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน	61
18	เปรียบเทียบการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จำแนกตามตำแหน่งในการ เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน เป็นรายคู่	63
19	เปรียบเทียบการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง จำแนกตามตำแหน่งในการ เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน เป็นรายคู่	64
20	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส	65
21	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง กับความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส	66

22	แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	
	ความภาคภูมิใจในตนเอง	87
23	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	88

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับและต้องการของผู้อื่น มีความสามารถ มีเกียรติ มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีประโยชน์ต่อสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนพลังที่ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ด้วย ความเข้าใจ สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีอุปนิสัยร่าเริง มีความวิตกกังวลต่ำ สามารถปรับตัวได้ดี นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีแนวโน้มว่าจะมีความสามารถทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Coopersmith. 1981 : 1) ผู้ที่มีความภูมิใจในตนเองสูงจะรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจ มีคุณลักษณะที่น่าชื่นชม มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก มีไหวพริบและไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของตนเอง เช่น สูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือเสพสิ่งเสพติด เป็นต้น ความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นภาวะที่นำไปสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ส่วนผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะรู้สึกมีปมด้วย อ่อนแอ ช่วยตนเองไม่ได้ (Olds. 1987 : 160 - 161)

1) ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญต่อความสุขและความสำเร็จในชีวิต มีผลกระทบต่อการรับรู้ บุคลิกภาพ กระบวนการทางความคิด ความปรารถนา การประเมินคุณค่าตนเอง การตั้งเป้าหมายในชีวิต การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนการรับรู้โลกภายนอก และการมีปฏิกิริยาตอบสนอง ดังนั้น ความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นการตัดสินคุณค่าของตนเองและแสดงออกมาในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง (Maslow. 1970 : 258 - 262)

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมทั้งเสริมสร้างให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง อันจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองต่อไปในอนาคต (Bradshaw. 1981 : 155 - 169) ทั้งนี้ โรงเรียนควรดำเนินการให้สอดคล้องและสนอง

ความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนตระหนักว่า เขาสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นได้ โดยโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เขาต้องการ มีการรายงานผลการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนทราบ ให้นักเรียนประเมินพัฒนาการของตนเองจากกิจกรรมที่เขากระทำ ให้อิสระแก่นักเรียนในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (Coopersmith. 1981 : 19)

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 90) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความต้องการและความปรารถนาของทุกคนในสังคม เป็นความต้องการที่จะรู้ถึงความสำคัญและคุณค่าที่มีในตนเอง นอกจากนี้ โกลเบล และบราวน์ (Goebel and Brown. 1981 : 809 - 915) ได้ศึกษาลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์โดยสำรวจจากกลุ่มบุคคลแต่ละช่วงอายุ พบว่าเด็กในช่วงวัยรุ่นให้ความสำคัญต่อความต้องการมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าวัยอื่น ๆ ทางจิตวิทยาพัฒนาการถือว่าระยะวัยรุ่น เป็นช่วงที่บุคคลพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง ต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู ต้องการทราบว่าชีวิตของตนมีคุณค่า นำภาคภูมิใจเพียงใด โดยประเมินจากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและสังคมรอบตัว ดังนั้น การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นจึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัย

๖) ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จในชีวิต สำหรับนักเรียนนั้นความภาคภูมิใจในตนเองมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย กล่าวคือ นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองเกี่ยวกับการเรียนรู้สูง มีความคาดหวังว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน ส่วนนักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มักจะคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จล้มเหลวในการเรียน อีกทั้งมีแนวโน้มจะยอมแพ้หรือเลิกล้มความพยายามได้ง่าย (กาญจนา พงศ์ฤกษ์. 2523 : 27)

จากการสัมภาษณ์อาจารย์แนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญจังหวัดนราธิวาส (นางคราญ ทองเนื้อแข็ง และมารีเย แวดอเลาะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมพิศ ไชยกิจ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2535) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางคนมีความวิตกกังวล ไม่ชอบสูงส่งสิ่งกับเพื่อน ไม่กล้าแสดงออก มองตนเองในแง่ลบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ บางคนไม่มีความมั่นใจในตนเอง อีกทั้งมีปัญหาในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และมี

ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่รู้สึกไม่ภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งด้านการเรียนและการคบเพื่อน ตลอดจนความสัมพันธ์กับบิดามารดา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปร เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ศาสนา และการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน

4. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภูมิใจในตนเอง
7. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส และคาดว่าจะประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์แนะแนว และผู้ปกครองของนักเรียนในการพัฒนาความภาคภูมิใจให้แก่นักเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2535 จำนวน 1,795 คน เป็นนักเรียนชาย 908 คน และนักเรียนหญิง 887 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2535 จำนวน 629 คน เป็นนักเรียนชาย 325 คน และนักเรียนหญิง 304 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จากประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 การศึกษาเปรียบเทียบ ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1.1 เพศ แบ่งเป็น

3.1.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.1.2 เพศหญิง

3.1.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งเป็น

3.1.1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ

3.1.1.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง

3.1.1.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง

3.1.1.3 ศาสนา แบ่งเป็น

3.1.1.3.1 ศาสนาพุทธ

3.1.1.3.2 ศาสนาอิสลาม

3.1.1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน แบ่งเป็น

3.1.1.4.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

3.1.1.4.2 ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

3.1.1.4.3 ชุมนุมการเกษตรและสหกรณ์

3.1.1.4.4 ชุมนุมการใช้ห้องสมุด

3.1.1.4.5 ชุมนุมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม

3.1.1.4.6 ชุมนุมนันทนาการ

3.1.1.4.7 ชุมนุมภาษาไทย

3.1.1.4.8 ชุมนุมวิทยาศาสตร์

3.1.1.4.9 ชุมนุมคณิตศาสตร์

3.1.1.4.10 ชุมนุมภาษาต่างประเทศ

3.1.1.4.11 ชุมนุมสังคมศึกษา

3.1.1.4.12 ชุมนุมศิลปศึกษา

3.1.1.4.13 ชุมนุมแนะแนว

3.1.1.4.14 ชุมนุมส่งเสริมประชาธิปไตย

3.1.1.4.15 ชุมนุมไต่ถามนักศึกษา

3.1.1.4.16 อื่น ๆ ได้แก่ ชุมนุมจันทิทำได้

ชุมนุมโยธาทิต ชุมนุมมุสลิม

3.1.1.5 ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในกิจกรรม

ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด แบ่งเป็น 3 ตำแหน่ง

3.1.1.5.1 หัวหน้าหมู่

3.1.1.5.2 รองหัวหน้าหมู่

3.1.1.5.3 ลูกหมู่

3.1.1.6 ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ซึ่งนอก

เหนือจากกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด แบ่งออกเป็น 8 ตำแหน่ง คือ

3.1.1.6.1 ประธานชุมนุม

3.1.1.6.2 รองประธานชุมนุม

3.1.1.6.3 กรรมการ

3.1.1.6.4 เลขานุการ

3.1.1.6.5 เกร็ดญิก

3.1.1.6.6 นักดนตรี

3.1.1.6.7 นักกีฬา

3.1.1.6.8 สมาชิก

3.1.2 ตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง

3.2 การศึกษาความสัมพันธ์ ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางเรียน

3.2.2 ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

3.2.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง การประสบความสำเร็จทางการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และเห็นคุณค่าในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองนี้ จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การยอมรับตนเอง .
- 1.2 การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน .
- 1.3 การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง
- 1.4 การประสบความสำเร็จทางการเรียน .

ความภาคภูมิใจในตนเองวัดได้จากแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองของ คูเปอร์สมิธ (Self-Esteem Inventories, School Form ของ Coopersmith. 1981)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2535 โดยพิจารณาจากคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยของภาคต้น ปีการศึกษา 2535 ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

3. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง หมายถึง ความผูกพันของบิดามารดา และ/หรือผู้ปกครองกับบุตรธิดา ได้แก่ พฤติกรรมที่บิดามารดา และ/หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรธิดา พฤติกรรมที่บุตรธิดาปฏิบัติต่อบิดามารดา และ/หรือผู้ปกครอง และพฤติกรรมที่บิดามารดาและ/หรือผู้ปกครองต่อกัน ซึ่งวัดจากแบบสอบถามความสัมพันธ์กับบิดามารดาและ/หรือผู้ปกครอง ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของ กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (2526 : 87 - 98)

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา รวมกัน หรือรายได้ของบิดา หรือรายได้ของมารดา หรือรายได้ของผู้ปกครองที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย แบ่งเป็น (สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส. 2532 : 24)

4.1 ฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ มีรายได้ต่ำกว่า 1,500 บาทต่อเดือน

4.2 ฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง มีรายได้ตั้งแต่ 1,500-5,000 บาทต่อเดือน

4.3 ฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง มีรายได้มากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

5. ศาสนา หมายถึง ความเชื่อและแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจของนักเรียน แบ่งเป็น

5.1 ศาสนาพุทธ

5.2 ศาสนาอิสลาม

6. การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดขึ้นในสถานศึกษา ได้แก่

6.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี หรือยุวกาชาด

6.2 ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

6.3 ชุมนุมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

6.4 ชุมนุมการใช้ห้องสมุด

6.5 ชุมนุมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม

6.6 ชุมนุมนันทนาการ

6.7 ชุมนุมภาษาไทย

6.8 ชุมนุมวิทยาศาสตร์

6.9 ชุมนุมคณิตศาสตร์

6.10 ชุมนุมภาษาต่างประเทศ

6.11 ชุมนุมสังคมศึกษา

6.12 ชุมนุมศิลปศึกษา

6.13 ชุมนุมแนะแนว

6.14 ชุมนุมส่งเสริมประชาธิปไตย

6.15 ชุมนุมโสตทัศนศึกษา

6.16 อื่น ๆ ได้แก่ ชุมนุมเงินทำได้ ชุมนุมโยธวาฑิต ชุมนุมมุสลิม

7. ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และ
ยุวกาชาด หมายถึงตำแหน่งต่อไปนี้

7.1 หัวหน้าหมู่

7.2 รองหัวหน้าหมู่

7.3 ลูกหมู่

8. ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ซึ่งนอกเหนือจากกิจกรรมลูกเสือ
เนตรนารี และยุวกาชาด หมายถึงตำแหน่งต่อไปนี้

8.1 ประธานชุมนุม

8.2 รองประธานชุมนุม

8.3 กรรมการ

8.4 เลขานุการ

8.5 เกร็ดผู้ฝึก

8.6 นักดนตรี

8.7 นักกีฬา

8.8 สมาชิก

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.1 ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.2 ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.3 พัฒนาการของความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำการต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถ

โพลิโต (Polito. 1977 : 72) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการประเมินค่าของตนเองตามที่ตนคิด ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อในตนเอง ความสามารถ และคุณค่าของตนเอง

ซาสส์ (Sasse. 1978 : 48) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความต้องการที่จะรู้สึกถึงคุณค่าและคุณค่าที่มีอยู่ในตนเอง ต้องการการยอมรับและความเชื่อถือจากบุคคลอื่น เพื่อให้ตนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และนับถือตนเอง

เบรนเดน (Brandan. 1981 : 110) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็น ความเชื่อมั่นและนับถือตนเองที่เกิดจากความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง และความมั่นใจ ในความสามารถของตนเองที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่พอใจ

ฮิลเล่ย์ และซิกเลอร์ (Hjelle and Ziegler. 1983 : 295, 319) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความนิยมชมชอบในความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 5) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็น การพิจารณาและประเมินคุณค่าของตนตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเอง เป็นการยอมรับ หรือไม่ยอมรับตนเอง และแสดงถึงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและคุณค่าของตนเอง

สำหรับในประเทศไทยนั้น มีผู้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ดังนี้

กาญจนา พงศ์พฤกษ์ (2523 : 27) ได้สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความหมาย สามารถทำอะไรให้สำเร็จ ล่วงไปได้

เดชา นุ่มพันธ์ (2525 : 17) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การประเมินคุณค่าของตนเองในด้านความสามารถ และความสำเร็จ

นภาพร พุ่มพฤกษ์ (2529 : 11) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเองของบุคคล ในเรื่องการประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จล้มเหลว การยอมรับตนเอง การปฏิเสธตนเอง การพึ่งตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน

สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์ (2532 : 8) สรุปคำจำกัดความของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่า เป็นการประเมินคุณค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองแล้วสื่อออกมาให้เห็นในรูปของคำพูดและการกระทำ

จันทร์ฉาย พัทธ์ศิริกุล (2532 : 19) ได้สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองจากการประเมินตนเองในด้านความสามารถ

ความสำคัญ ความมีคุณค่าและการประสบความสำเร็จ โดยการแสดงออกมาในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง มีการยอมรับนับถือ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สัจจิรา เพื่อนอารีย์ (2533 : 21) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การประเมินคุณค่าของอัตมโนภาพในเรื่องของความสำเร็จ การยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีความสามารถเพียงพอในการทำสิ่งต่าง ๆ มีคุณค่า และความสำคัญต่อสังคม

จากความหมายและคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การประเมินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากบิดามารดา และการประสบความสำเร็จในการทำสิ่งต่าง ๆ

ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง

การรับรู้เกี่ยวกับตนเองของบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) และความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) อัตมโนทัศน์มีความหมายกว้างกว่าความภาคภูมิใจในตนเอง เพราะอัตมโนทัศน์มีลักษณะเป็นหน่วยรวมของความคิดที่มีระบบ ประกอบด้วย การรับรู้ตนเอง และสัมพันธภาพที่มีต่อบุคคลอื่นและสิ่งอื่น ตลอดจนการประเมินคุณลักษณะเหล่านั้น แต่ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการให้ความสำคัญต่อการประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของตน การมีอัตมโนทัศน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะมีผลมากน้อยขึ้นอยู่กับระดับการประเมินและความสำคัญของเรื่องนั้น (สัจจิรา เพื่อนอารีย์. 2533 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Albrencht. 1987; Rosenberg. 1965 ; citing Marsh. 1986)

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นการชื่นชมหรือให้คุณค่าแก่ตนเอง ซึ่งเป็นส่วนที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นตัวเขา เป็นการผสมผสานระหว่างลักษณะทางกายภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม ความสามารถทางปัญญา รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. 2532 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Jersild. 1963 : 22 ;

Roger. 1959 : 200)

นิวแมน (Newman. 1986 : 281, 286) กล่าวว่า บุคคลที่รู้สึกว่าคุณค่าในตัวเองมีคุณค่า ได้รับการยกย่องหรือประสบความสำเร็จ มักจะประเมินตนเองในด้านดี เห็นคุณค่าในตัวเอง แต่หากบุคคลใดมีความรู้สึกที่ไม่มีใครสนใจ ไม่ได้รับการยอมรับ ถูกเหยียดหยาม หรือไม่ประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าในตัวเองไร้คุณค่า ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ฉะนั้นความรู้สึกความภาคภูมิใจในตนเองที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เช่น การกล้าแสดงออก การเป็นคนมองไว ส่วนบุคคลที่ประสบความสำเร็จทางด้านการศึกษาและด้านสังคม มีความผิดปกติทางจิต อันธพาลและอาชญากรมักจะเป็นบุคคลที่ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 12). ความภาคภูมิใจในตนเองยังมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และเป็นพลังทางด้านจิตใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศศิกันต์ ธนะโสธร. 2529 : 14-15)

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าคุณค่าในตัวเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีศักยภาพ มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสังคม ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลนั้นไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง เขาก็มักจะมีอาการวิตกกังวล มีปมด้อย อ่อนแอช่วยตนเองไม่ได้ รับผิดชอบในทางที่ไม่ดี ท้อแท้ใจ คิดว่าคุณค่าในตัวเองไม่มีประโยชน์สิ้นหวัง ประเมินคุณค่าในตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวของบุคคลนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีแนวโน้มที่จะโทษผู้อื่น มีสภาพจิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากผู้อื่นและปฏิเสธการวิจารณ์นั้น ทั้งนี้เพราะการวิจารณ์ทำให้เขารู้สึกว่าคุณค่าในตัวเองด้อยลง และไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ทำให้เขาขาดความมั่นใจในตนเองและไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 7 ; อ้างอิงมาจาก McLandless. 1970)

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ ความต้องการนี้ประกอบด้วย ความนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถ มีความภาคภูมิใจในตนเอง หากได้พัฒนาความ

ภาคภูมิใจในตนเองขึ้นไปอีกก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุลัสสจการแห่งตน ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสังคม ในทางตรงข้ามบุคคลที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย ช่วยตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดี คิดว่าตนไม่มีประโยชน์ สิ้นหวังประเมินตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

พัฒนาการของความภาคภูมิใจในตนเอง

1) รากฐานของความภาคภูมิใจในตนเองมีพัฒนาการมาจากความรัก การยอมรับเด็กอย่างแท้จริงของบิดามารดา จากการศึกษาของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 236) พบว่า สภาพภายในครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรธิดามีผลกระทบต่องานภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก โดยมีเงื่อนไขดังนี้คือ

1. บิดามารดาให้การยอมรับลูกทุกเรื่องหรือเกือบทุกเรื่อง
2. บิดามารดากำหนดขอบเขตของการกระทำให้ลูกทราบอย่างชัดเจนและคอยดูแลให้เป็นไปตามนั้น
3. บิดามารดาให้การนับถือและให้เสรีภาพต่อการกระทำของลูก ถ้าเห็นว่าอยู่ในขอบเขตที่กำหนดให้

เงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นรากฐานของความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะสร้างเสริมความรู้สึกที่มั่นคงของการรักตนเองและการคาดหวังให้ผู้อื่นรัก ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเป็นผลจากการที่เด็กได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากบิดามารดา และความสำเร็จที่ได้รับ โดยในขั้นต้นเด็กจะปฏิบัติตนเพื่อให้บิดามารดาพึงพอใจ และต้องการให้บุคคลอื่นพึงพอใจด้วย (นาพร พุ่มพฤษ. 2529 : 15-16; อ้างอิงมาจาก McNeil. 1975 : 105 - 107)

นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา การดูแลเอาใจใส่และให้การยอมรับบุตรธิดาตั้งแต่เยาว์วัยมีความสำคัญและส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้เพราะว่าความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กนั้นผลมาจากความรักที่ได้รับจากลักษณะท่าทีของ ผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูมากกว่าสภาพทางสังคม และปริมาณวัตถุสิ่งของที่เขาได้รับ

(Atwater. 1974 : 128-129)

ฮามาเช็ค (Hamachek. 1978 : 180) ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของผู้ใหญ่นั้น มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองในวัยเด็ก การที่เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่น การดูแล เอาใจใส่ การสนับสนุนให้กำลังใจ การให้เสรีภาพเด็กในการศึกษาค้นหา รวมทั้งให้ความสนใจ เกี่ยวกับระเบียบวินัยอย่างจริงจังจะทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 119) ที่พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองนั้น ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมของบิดามารดา การกำหนดกฎเกณฑ์ และการ จัดการดูแลให้เด็กปฏิบัติตามสิ่งที่บิดามารดากำหนดไว้ โดยการกำหนดและจำกัดขอบเขต พฤติกรรมอย่างคงเส้นคงวา การสนับสนุนให้เด็กมีความต้องการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ ครอบครัวยที่ตั้งกฎเกณฑ์ กำหนดแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน จะใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงน้อยกว่าครอบครัวยที่ไม่มีกฎเกณฑ์ ซึ่งจะทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจ ในตนเองสูง อีกทั้งบิดามารดาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก ให้การ ยอมรับเด็กมีการยึดหยุ่นภาพในข้อกำหนดที่ตั้งไว้ด้วย

ในช่วงวัยเด็กตอนกลาง ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กวัยนี้มีพัฒนาการมาจาก สังคมภายนอกครอบครัว สังคมของวัยเด็กตอนกลางประกอบด้วยกลุ่มเพื่อน สภาพทางสังคม การคล้อยตามกลุ่ม อันธพาล และอคติ (Bass. 1960 : 43) เด็กต้องการมีความภาคภูมิใจ ในตนเอง โดยเด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองจากสิ่งที่เพื่อน ๆ คิดเกี่ยวกับตัวเขา เด็กจะเริ่ม พัฒนาทางสติปัญญา ทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น ถ้าสิ่งเหล่านี้ได้รับการ เสริมแรงจากกลุ่มเพื่อนที่เขานิยมชมชอบความภาคภูมิใจในตนเองก็จะพัฒนาขึ้น อย่างไรก็ตาม เด็กในกลุ่มอันธพาลอาจพบว่า ยิ่งเขาแสดงพฤติกรรมแข็งกร้าวเพียงใด กลุ่มก็จะให้ความสำคัญ กับเขามากขึ้น นั่นแสดงว่าภาพเกี่ยวกับตนเองของเด็กจะได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ถึงแม้ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (Craig. 1978 : 350) ความต้องการความภาคภูมิใจในตนเองจึงสามารถผลักดันให้เด็กแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งทางบวกและทางลบออกมาได้ ดังนั้น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจ

ในตนเองของเด็ก (Burnside. 1979 : 134)

4) ความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น เป็นสิ่งที่ช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขตามวัยของเขา โดยเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เขากระทำ ฉะนั้นผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้แสดงหรือกระทำในสิ่งที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือเขาโดยไม่ตั้งความคาดหวังต่อตัวเขาจนเกินกำลังความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ (วัชร ทรัพย์มี. 2528 : 17)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยของเบิร์นไซด์ (Burnside. 1979 : 458) พบว่าระดับความภาคภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคลจะพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงวัยกลางคน ความภาคภูมิใจในตนเองจึงจะมีความคงที่และเสื่อมถอยลง

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคลมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องจากประสบการณ์ในวัยเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 118 - 119) แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าของตนเองในด้านต่าง ๆ และองค์ประกอบภายนอกซึ่งเกี่ยวกับการได้รับการเห็นคุณค่าจากผู้อื่นตามรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะของบุคคล ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง เช่น ความมีเสน่ห์ด้านรูปร่าง ความแข็งแรงของร่างกาย ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว บุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีความพึงพอใจ และมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ด้อยกว่า และผลของความมีเสน่ห์ด้านรูปร่างนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่วัยเด็ก จากกระบวนการสังคมประภิต และต่อเนื่องมาจนถึงวัยผู้ใหญ่ ลักษณะทางกายภาพ

จะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองเพียงใดนั้นอาจขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้น ๆ อีกด้วย (Coopersmith. 1981 : 120 - 123)

1.2 เพศ โดยทั่วไปแล้วสังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะมีค่านิยมที่ดีต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงมีเงื่อนไขหลายประการที่ส่งผลให้เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพศชายมักได้รับการมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจทางสังคม ในขณะที่เพศหญิงได้รับตำแหน่งและบทบาททางสังคมที่ด้อยกว่า จะเห็นได้จากการเลือกตั้งหัวหน้าชั้นหรือประธานนักเรียนมักเป็นเพศชาย ส่วนตำแหน่งที่ได้จากการแต่งตั้ง เช่น บรรณาธิการ เหนืออัยการ มักเป็นเพศหญิง (ศศิกันต์ ธนะโสธร. 2529 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Kaplan and Sedney. 1980 : 220) อย่างไรก็ตาม ไม่สามารถสรุปแน่นอนว่า เพศใดมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่ากัน (นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. 2519 : 50) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงและเพศชายไม่มีการเปรียบเทียบข้ามเพศ เพราะต่างก็มีบทบาททางเพศที่แตกต่างกันเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเปรียบเทียบตนเองกับหญิงอื่น ๆ ในขณะที่ตัวชายก็เปรียบเทียบตนเองกับเพศชายด้วยกัน (Smith. 1987 : 137)

1.3 ภาวะทางอารมณ์หรือความรู้สึก ความรู้สึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แล้วเกิดการเปรียบเทียบและประเมินผลตนเอง โดยที่บุคคลอาจประเมินตนเองในด้านบวก ซึ่งเป็นการมองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถ ประสบความสำเร็จ เกิดความรู้สึกชื่นชมตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความสุข อันเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น แต่หากบุคคลประเมินตนเองในด้านลบ จะมองตนเองว่าไม่มีความสามารถ ไร้สมรรถภาพ มีมด้อย มีความวิตกกังวล และไม่สามารถประสบความสำเร็จในอนาคต ซึ่งส่งผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดต่ำลง (Coopersmith. 1981 : 130 - 134)

1.4 ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคคลจะมีความภาคภูมิใจในตนเองมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคมทั่วไป จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การประสบความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงแก่ตนเอง และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (สุจิตรา เพื่อนอารีย์. 2533 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1977 : 198) ดังนั้น ความสำเร็จหรือ

ความล้มเหลวเรื่องการเรียนของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน จึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลการวิจัยที่ยืนยันว่าระหว่างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าอะไรเป็นเหตุของอะไร เพียงแต่มิงานวิจัยสนับสนุนว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมองตนเองว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถรับรู้ตนเองในด้านดี มีความพอใจในตนเอง มีการประเมินคุณค่าตนเองสูง แต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความรู้สึกที่ตรงข้ามกับที่กล่าวมา (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล.

2532 : 21)

บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวมาก่อน มักจะมีความแตกต่างกันในด้านการเสี่ยง การตั้งเป้าหมาย บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จ จะมีความกล้าเสี่ยง กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ โดยที่งานนั้นเป็นงานที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป กล้าตั้งระดับความปรารถนาที่เป็นจริง มองตนเองในด้านดีมากกว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จ (Hamachek. 1978 : 220 - 221) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 87 - 89) ที่พบว่า บุคคลที่มีประสบการณ์เรื่องความสำเร็จมากจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ของความสำเร็จน้อย

1.5 ค่านิยมส่วนบุคคล ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลจะผันแปรตามค่านิยมและการให้คุณค่าตลอดทั้งความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเขาให้ความสำคัญแตกต่างกัน เช่น คนที่ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากประสบความสำเร็จก็จะเกิดความอายและความภาคภูมิใจในตนเองจะต่ำลง เด็กวัยรุ่นชายและหญิงให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน โดยเด็กวัยรุ่นชายให้คุณค่ากับผลการเรียน กีฬา และการเป็นคนกว้างขวางเป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ในขณะที่เด็กวัยรุ่นหญิงให้คุณค่ากับผลการเรียน การเป็นคนกว้างขวาง และกีฬาเป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ นอกจากนี้การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมของตนเอง จะทำให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นด้วย (Bradshaw. 1981 : 6) นอกจากนี้ บุคคลบางคนมีแนวโน้มที่จะใช้เกณฑ์ค่านิยมของสังคมเป็นตัวตัดสินคุณค่าของตน (Coopersmith. 1981 : 133 - 142)

1.6 ระดับความมุ่งหวัง ทุกคนมีความมุ่งหวังที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งหวังด้านการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ความสามารถด้านต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อความ

ภาคภูมิใจในตนเอง บุคคลมักจะตัดสินคุณค่าของตนโดยการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานและความสามารถของตนกับระดับเกณฑ์ความสำเร็จที่ตั้งไว้ และประสบการณ์ที่เคยได้รับความสำเร็จจะนำไปสู่ความมุ่งหวังต่อความสำเร็จในครั้งต่อไป หากบุคคลมีความมุ่งหวังเกินความสามารถของตนหรือเกินความเป็นจริง โอกาสที่จะประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังก็ย่อมมีน้อย ทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดลงได้ แต่ถ้าบุคคลมีความสามารถและกระทำสิ่งที่ตนมุ่งหวังไว้ได้ เขาจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 142 - 128)

2. องค์ประกอบภายนอก ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

ความสัมพันธ์ หมายถึง ความผูกพัน ความเกี่ยวข้อง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2526 : 796) ส่วนครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมประการแรกที่มนุษย์จะต้องมีความสัมพันธ์ด้วยตั้งแต่แรกเกิด ฉะนั้น บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูจึงมีความสำคัญต่อการหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็ก ซึ่งอิริคสันเชื่อว่า ในช่วงวัยทารกแรกเกิดไปจนถึงหนึ่งขวบ ถ้ามารดารักใคร่อุ้มชูและตอบสนองความต้องการเด็กอย่างดี ย่อมสร้างความรู้สึกไว้วางใจสิ่งแวดล้อมชั้นในในตัวเด็กได้ แต่ตรงกันข้ามถ้าเด็กถูกเลี้ยงดูอย่างปล่อยปละละเลย ถูกทอดทิ้งและขาดความรัก ย่อมทำให้เด็กไม่ไว้วางใจสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผู้คนรอบตัวด้วย (ประมวล ดิฉินสัน. 2524 : 264)

ด้วยเหตุนี้ สัมพันธภาพและบรรยากาศในครอบครัวจึงมีส่วนในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล อีกทั้งสัมพันธภาพในครอบครัวยังมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีหรือไม่ดีระหว่างบิดามารดากับบุตรได้ (กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. 2526 : 10)

ครอบครัวที่บิดามารดามีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความยืดหยุ่น มีความมั่นใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตร โดยการแสดงการยอมรับในตัวเด็ก เน้นการใช้เหตุผล ให้ความรักความเอาใจใส่ กำหนดมาตรฐานและขอบเขตของการกระทำไว้อย่างกว้าง ๆ ไม่ใช้อำนาจขู่บังคับ ตลอดจนให้ความสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมเด็ก เช่น เพื่อน กิจกรรมที่เด็กกระทำ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะเป็นคนยืดหยุ่น มีอารมณ์มั่นคง ไม่โลเล และมีความภาคภูมิใจในตนเอง (Rubin and McNeil. 1987 : 317)

จากการศึกษาของ แกลแลนด์ (นาคยา วงศ์ลักษณ์. 2532 : 20-21; อ้างอิงมาจาก Galfand. 1987) พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดีมีประวัติว่าได้รับการเสริมแรงทางบวกจากผลการกระทำของตนเองจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

ส่วนบิดามารดาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตร ไม่มีกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ไม่มีการพูดคุยปรึกษาหารือ ไม่ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ ไม่มีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู ใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงและครอบงำความคิดของเด็ก มีผลทำให้เด็กเกิดความสับสน และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Kalellis. 1982 : 309) นอกจากนี้ เด็กยังขาดแรงจูงใจไม่สม่ำเสมอ ไม่ต่อสู้อุปสรรคที่ถดถอย ยอมแพ้ได้ง่าย มีทัศนคติต่อตนเองทางด้านลบ มองตนเองไม่น่าชื่นชม (Rosenberg. 1965 : 158) และมักแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้อำนาจข่มขู่ ไม่ยอมรับความจริงในชีวิต และมักจะประสพปัญหาสุขภาพจิต (Nesl. 1987 : 689)

2.2 สถานภาพทางสังคม

สถานภาพหรือระดับชั้นทางสังคม หมายถึง องค์ประกอบภายนอกซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ระดับทางสังคมของบุคคลเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงานบทบาททางสังคม วงศ์ตระกูล ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยทั่วไปสถานภาพทางสังคมมักจะเน้นที่ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ซึ่งพิจารณาจากอาชีพ รายได้ และที่พักอาศัย เนื่องจากสถานภาพทางสังคมเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จและความมีเกียรติ บุคคลที่มีสิ่งเหล่านี้จึงมีความเชื่อว่าตนมีคุณค่าสูง

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาลอเออร์และแฮนเดล (จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. 2532 : 18 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Lauer and Handel. 1983 : 279) พบว่า บุคคลจะมีสถานภาพทางสังคมต่ำ มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งสูงและต่ำ เพราะฉะนั้นระดับสถานภาพทางสังคมมิใช่ตัวบ่งชี้ถึงระดับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลนั้น ๆ ได้ นอกจากนี้ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 112 - 115) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง มีแนวโน้มที่จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางหรือต่ำ อย่างไรก็ตามนี้ยังสำคัญทางสถิติ ส่วนเด็กที่มาจากสังคมที่มีระดับแตกต่างกันมีอัตมโนทัศน์และมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน (Gurney. 1980 : 48

- 50) ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้ตนเองของบุคคลไวต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้นเด็กที่มาจากสังคมระดับต่ำจะเปรียบเทียบกับตนเองกับเด็กในระดับเดียวกันหรือเด็กในระดับที่ต่ำกว่า จึงทำให้ผู้อยู่ในสังคมระดับต่ำสามารถมีความภาคภูมิใจในตนเองได้เท่า ๆ กับผู้อยู่ในสังคมระดับกลางและระดับสูง (Albrecht. 1987 : 167)

2.3 สังคมและเพื่อน

ความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากการรับรู้ในการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเองด้านทักษะ ความสามารถ ความถนัด ทั้งนี้เกิดจากการที่บุคคลเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งต้องเป็นกลุ่มที่คงที่เพราะถ้าเปลี่ยนกลุ่มไปเรื่อย ๆ เด็กอาจมองตนเองในด้านลบเรื่องความสามารถที่จะเป็นเพื่อนที่ดีกับคนอื่น ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจะช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล ผู้ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ไม่เป็นที่ประทับใจหรือไม่อยู่ในความสนใจของเพื่อน จะไม่ชอบยุ่งกับใคร ไม่แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกส่วนตัวกับเพื่อน เกิดความรู้สึกว่าไม่มีใครชอบหรือไม่นับถือตนเองเลย ส่วนผู้ที่เปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ แล้วมีความสำเร็จตามมีแนวโน้มว่าจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเช่นกัน (Rosenberg. 1955 : 158)

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมของบุคคล การส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองตนเองจะต้องได้รับความร่วมมือจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เพื่อน และตัวนักเรียนเอง เพื่อให้ นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง นำศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้ปรากฏออกมา และพัฒนาความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองให้สูงขึ้น

2.4 ศาสนา

ศาสนา หมายถึง ความเชื่อมั่นและแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจของบุคคล (ราชบัณฑิตยสถาน. 2526 : 758) การที่บุคคลจะยึดมั่นในหลักศาสนาและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตจะต้องมีพื้นฐานที่ดีตั้งแต่วัยเด็ก ได้รับการปลูกฝังความเชื่อ การปฏิบัติทางศาสนา ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ปลูกฝังให้เด็กยอมรับกฎเกณฑ์ของบุคคล กลุ่ม และขยายไปสู่กฎเกณฑ์ของสังคมที่จะทำให้เด็กยอมรับหลักการทางศาสนา เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ส่วนเด็กที่ไม่มีความเชื่อถือในบุคคล

อื่น และสังคมรอบข้าง ทำให้เขาไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของบุคคล กลุ่ม และสังคม ขาดการปลูกฝังความเชื่อ การปฏิบัติตามหลักศาสนา ทำให้ขาดความศรัทธาในแนวทางของศาสนา ไม่มีเรื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีความวิตกกังวล (อุษา ศรีจินดารัตน์. 2533 : 4)

อีริกสัน (อุษา ศรีจินดารัตน์. 2533 : 11; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1959, 1968, 1977) กล่าวว่า ศาสนามีส่วนเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นในการพัฒนาการเรียนรู้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการคิดในขั้นนามธรรม วัยรุ่นต้องการแสวงหาความจริงที่เป็นนามธรรมในชีวิต เช่น เรื่องศาสนา วัยรุ่นมักจะมีข้อข้องใจและต้องการหาคำตอบให้กระจ่าง เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขา วัยรุ่นจึงศึกษาหลักการสำคัญของศาสนาในส่วนของเนื้อหาสาระ การปฏิบัติ และประโยชน์ของศาสนา และมีการเปรียบเทียบกับศาสนาอื่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยเพิ่มข้อมูลทำให้วัยรุ่นตัดสินใจที่จะเลือกปฏิบัติโดยยึดมั่นในศาสนาของตนเองต่อไป

วิกรม กมลสุโกศล (2518 : 59 - 61) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวลและค่านิยมของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลามในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองจนเกินไป มีค่านิยมในอาชีพรับราชการสูงกว่านักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่านิยมทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน ส่วนนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองจนเกินไป มีค่านิยมทางอาชีพรับราชการสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน

อารี เพชรผุด และคนอื่น ๆ (2520 : 74) ได้ศึกษาอิทธิพลของสถาบันทางสังคมที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยพุทธและไทยมุสลิม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าบิดามารดาของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธต้องการให้ลูกเลือกอาชีพที่ใช้วิชาการ ส่วนนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีค่านิยมทางอาชีพรับราชการสูงและชอบอาชีพที่มีระเบียบสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยา ธรรมพันธุ์ (2523 : 95 - 103) ที่ศึกษาเรื่องค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมของรัฐ และโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส พบว่า ค่านิยมทางอาชีพในด้านเกียรติยศ ชื่อเสียงและ

ความมีอำนาจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลมีสูงกว่านักเรียนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ส่วนนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามมีค่านิยมทางอาชีพด้านความมีระเบียบแบบแผนสูงกว่านักเรียนโรงเรียนมัธยมของรัฐบาล เมื่อเปรียบเทียบระหว่างศาสนา นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีค่านิยมทางอาชีพด้านการบริการสังคม และด้านความมีระเบียบแบบแผนสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากศาสนาอิสลามมีลักษณะเป็นทั้งกฎหมายและระเบียบประเพณีที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างเคร่งครัด คำสอนของศาสนาอิสลามด้านอาชีพนั้น มุ่งให้สมาชิกทุกคนในสังคมมีความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน คนร่ำรวยต้องเจือจางรายได้ให้เป็นบริการสาธารณะด้วยจิตศรัทธา ส่วนการเลือกอาชีพของนักเรียนทั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม พบว่า นักเรียนเลือกหมวดที่ใช้วิชาการมากเป็นอันดับหนึ่งเหมือนกัน

อุษา ศรีจินดารัตน์ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการของเอกลักษณ์ของตัวตนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานและการรับรู้คุณค่าของศาสนา ของวัยรุ่นไทยในภาคใต้ พบว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์ของตัวตนสูงจะมีพัฒนาการทางอารมณ์เชิงสังคมสูง มีสุขภาพจิตดีมาก และคบเพื่อนที่มีลักษณะเหมาะสมมาก

สรุปได้ว่า ศาสนามีอิทธิพลต่อบุคคลและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิต การอบรมเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนค่านิยมในการเลือกอาชีพ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาว่า ศาสนานั้นส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองอย่างไร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรด้านศาสนาว่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนราธิวาส มากน้อยเพียงใด

2.5 การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมนักเรียนเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้หลักสูตรปัจจุบันบังเกิดผลในการส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความยืดหยุ่นและสนองความต้องการของนักเรียนให้เรียนได้ตามความถนัดมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีคุณธรรมสร้างวินัยในตนเอง ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ เสริมความรู้ในหลักสูตรของนักเรียนให้กว้างขวาง และมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่าการเรียนในห้องเรียน (จรรยา เกษไพฑูรย์, 2521 : 1)

ในการจัดกิจกรรมแก่นักเรียนนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความ

สามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จ และ
เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง
การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดทั้งบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะ
ทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูมีต่อนักเรียน ล้วนจะมีผลต่อ
ความภาคภูมิใจในตัวนักเรียน (Sarkon. 1986 : 1 - 5)

จากการศึกษาของ สกิปเปอร์ (นรินทร์ แจ่มจำรัส. 2527 : 17; อ้างอิงมาจาก
Skipper. 1974) พบว่า การเข้าค่ายพักแรมสามารถช่วยให้ชาวด่ายพัฒนาความภาคภูมิใจใน
ตนเองได้ โดยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะ
เศรษฐกิจและสังคมต่ำ และมีปัญหาทางอารมณ์ ผลการศึกษาปรากฏว่า จากการเข้าค่ายเป็น
เวลา 26 วัน ช่วยให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ส่วน เอ็ดวาร์ด (Edward. 1981 : 1056 - A) ได้ศึกษาพบว่า ประสบการณ์ภายใน
ค่ายช่วยให้นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจมากขึ้น นอกจากนี้ พาพานโทมส์ (Papantomes.
1978 : 6361-A) ได้ศึกษาพบว่า การอยู่ในค่ายพักแรมแบบถาวร ที่โดยมีการจัดกิจกรรมที่
ประกอบด้วย การออกกำลังกายและการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียง 5 วัน จะช่วยให้วัยรุ่นชายใน
รัฐแมริแลนด์มีความเข้าใจตนเองสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ เบิร์นไซด์ (Burnside. 1979 : 134) ได้ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่
ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตรและงานที่โรงเรียนมอบหมาย มีผลต่อความภาคภูมิใจ
ในตนเองของนักเรียนด้วย

ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้จากลักษณะท่าทาง
น้ำเสียง คำพูดและการกระทำ ซึ่งอาจจะแสดงออกมาโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ คูเปอร์สมิธ
(Coopersmith. 1984 : 5) ได้แบ่งลักษณะของบุคคลผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองไว้
2 ลักษณะ คือ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงและบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

1. บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง

แบสส์ (Bass. 1960 : 129) ได้ศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง พบว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านบวก มีความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ไม่หวั่นไหวต่อการวิจารณ์ หรือการตำหนิจากบุคคลอื่นได้ง่าย มีลักษณะของการยอมรับตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใส่ใจและสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างละเอียดอ่อน สามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง ใช้กลไกในการป้องกันตนเองน้อย มักเป็นผู้ริเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อน มีความยืดหยุ่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ พอใจที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความวิตกกังวลน้อย ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสุขและใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

คูเปอร์สมิธ และมาสโลว์ (Coopersmith. 1981 : 65 ; Maslow. 1970 : 237) ได้ศึกษาพบว่า เพศหญิงที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีลักษณะเข้มแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีความวิตกกังวลต่ำ มีลักษณะเห็นผู้อื่น และยังมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองนี้สูงเท่าใด เขาก็จะบุคคลก็ยิ่งตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้สูงและท้าทายมากขึ้น อีกทั้งมีความกระตือรือร้นต่อสิ่งใหม่ ๆ และสิ่งที่ท้าทายความสามารถ พอใจงานที่ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ อยากรู้อยากเห็น ใจกว้างและสามารถยอมรับผู้อื่นได้มาก

นิพนธ์ แจ้งเอียด (2519 : 32 - 33) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองไว้ 3 ประการ คือ

1. มีค่านิยมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
2. มีความสามารถด้านการปรับตัวทางอารมณ์ อารมณ์มั่นคง ไม่แปรปรวน
3. มีความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคม มนุษย์สัมพันธ์ดี

2. บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะมีลักษณะแตกต่างจากบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง คือ ขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น ชอบเป็นผู้ฟังมากกว่า

แสดงบทบาท ไม่มีความพยายามในการทำงานที่สลับซับซ้อน เมื่อพบอุปสรรคก็ละทิ้งงาน หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหา ไม่มีความยืดหยุ่น มักจะยึดติดกับสิ่งที่รู้จักและคุ้นเคย หลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น พอใจที่จะอยู่เฉยๆ ยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ มักจะคล้อยตามผู้อื่น ยอมรับคำพูดของคนอื่นที่กล่าวถึงตนในแง่ลบ ขาดความเชื่อมั่นที่จะปฏิเสธคำวิจารณ์ของผู้อื่น กลัวการทำให้ผู้อื่นโกรธ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม ขาดพลังความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จ ใช้กลไกในการป้องกันตนเอง คิดว่าเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับ ไม่สนใจ และเกิดความรู้สึกเสียใจบ่อย ๆ

(Ellis and Grieger. 1977 : 100 ; Penrod. 1986 : 123) ลักษณะเหล่านี้มักจะพบกับบุคคลที่มีลักษณะเก็บกด ซื่อๆ และหลีกเลี่ยงปัญหา (Coopersmith. 1981 : 67 - 69)

นอกจากนี้ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มักจะมีปัญหาทางการเรียน (Mussen and Others. 1969 : 492) และมีโอกาสได้รับความทุกข์ทรมานจากอาการจิตสรีรแปรปรวน เช่น วิตกกังวล โรคนอนไม่หลับ ปวดศีรษะ กัดเล็บ หัวใจสั่น (Atwater. 1979 : 130) รวมทั้งภาวะซึมเศร้าด้วย (Mendels. 1980 : 50 - 51)

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 67 - 71) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง บ่งบอกถึงลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่จะทำให้บุคคลมีความสุขมากขึ้น นอกจากจะช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพเฉพาะตัวแล้วยังช่วยปรับปรุงคุณภาพของบุคคล ตลอดจนการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถบ่งบอกถึงลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเอง จะทำให้บุคคลนั้นมีความสุขมากขึ้นเพราะเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐาน อีกทั้งยังช่วยปรับปรุงโครงสร้างบุคลิกภาพเฉพาะตัว และช่วยคุณภาพชีวิตของบุคคลอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

✓ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 87 - 92) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับความวิตกกังวล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความวิตกกังวลน้อยกว่านักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และนักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นที่นิยมของคนทั่วไป

× เลือง และแซนด์ (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 29; อ้างอิงมาจาก Leung and Sand. 1981) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับบุคลิกภาพทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับวิทยาลัยทุกชั้นปี พบว่า นักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีบุคลิกภาพทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพทางอารมณ์สูงก็มีระดับความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพทางอารมณ์ต่ำ

✓ รอนกิน (Ronkin. 1982 : 1093 - 4) ศึกษาผลของการฝึกอบรมมนุษยสัมพันธ์ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมมนุษยสัมพันธ์ มีระดับความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

× เพรเกอร์ (ศศิกันต์ ธนะโสธร. 2529 : 40 - 41; อ้างอิงมาจาก Prager. 1983 : 144 - 147) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับความทะเยอทะยานทางการศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองกับความทะเยอทะยานทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหากเพิ่มระดับความภาคภูมิใจในตนเองให้กับนักศึกษาก็จะเป็นวิถีทางที่จะช่วยกระตุ้นความทะเยอทะยานทางการศึกษาของนักศึกษาได้

✓ สไมลอน (Smilon. 1984 : Abstract) ศึกษาผลของการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นและผลการประเมินพฤติกรรมของวัยรุ่น โดยครูเป็นผู้ประเมินพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก อีกทั้งจากการประเมินพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นโดยครูเป็นผู้ประเมิน

พบว่า เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้มีความภาคภูมิใจในตนเองและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

✓ เยคตา (Yekta. 1984 : Abstract) ศึกษาผลของการฝึกอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี มีความภาคภูมิใจในตนเองและมีผลสัมฤทธิ์ทางการสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าว

✓ เจอร์แมน (German. 1986 : Abstract) ศึกษาบุคลิกภาพ ความภาคภูมิใจในตนเอง และลักษณะของครอบครัวของวัยรุ่นหญิงที่ถูกกระทำทารุณทางเพศ พบว่า การกระทำทารุณทางเพศจากบุคคลในครอบครัวจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ ความภาคภูมิใจในตนเอง และสภาพครอบครัวของวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าว โดยวัยรุ่นเหล่านี้จะมีลักษณะต่าง ๆ เช่น หลีกหนีสังคม ซื่อาย มีความรู้สึกผิด ก้าวร้าว มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของวัยรุ่นทั่วไป นอกจากนี้วัยรุ่นที่ถูกกระทำทารุณทางเพศเหล่านี้ไม่ค่อยมีความสุขและไม่พึงพอใจในตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า วัยรุ่นเหล่านี้ยังต้องการที่จะศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนต่อไป อีกทั้งมีปัญหากับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่า บิดาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะมีการกระทำทารุณทางเพศกับบุตรสาวของตน

✓ ชวาร์ท (Schwartz. 1987 : Abstract) ศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นชายวัย โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับตัวแปร เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความพึงพอใจของครอบครัวและพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ผลการศึกษา พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นชายวัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบการยอมรับเด็ก แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจกับความภาคภูมิใจในตนเอง อีกทั้งพบว่า ความพึงพอใจของครอบครัวเป็นสิ่งที่ทำนายความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นได้ดีกว่าฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ไม่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาสามารถทำนายความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นชายวัย นอกจากนี้ เพศก็เป็นตัวแปรที่ทำนายความภาคภูมิใจในตนเองได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความวิตกกังวลน้อย อีกทั้งพบว่า นักเรียนที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงจะมีความ

ภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีภาวะทางอารมณ์ต่ำ นอกจากนี้การลดความวิตกกังวล การฝึกทักษะทางสังคมและการฝึกอบรมนุษย์สัมพันธ์จะทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น ความภาคภูมิใจในตนเองนี้จะเป็นตัวกระตุ้นความทะเยอทะยานทางการศึกษาของบุคคลให้สูงขึ้นได้ และพบว่าสติปัญญาและสถานภาพทางสังคมจะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสติปัญญาจะเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีที่สุด และความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ดีที่สุด

งานวิจัยในประเทศ

✕ นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 78 - 80) ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรธานี พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง อีกทั้งความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรธานีมีคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ กาญจนา พงษ์พฤกษ์ (2522 : 64) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวลและความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล ส่วนความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเอง

✓ สารภี ธนกรวิทย์ (2523 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมความเกรงใจและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิเสธและเชิงนิมาน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิเสธและเชิงนิมานมีจริยธรรม ความเกรงใจและความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในแต่ละกลุ่ม มีจริยธรรมและความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่มีความเกรงใจแตกต่างกัน

✓ เดชา นุ่มพันธ์ (2525 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเองและทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรทั้ง 3 ที่ละตัว ไม่พบหลักฐานว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันในตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง แต่พบทั้ง 2 กลุ่มนี้แนวโน้มที่จะแตกต่างกันในเรื่องความภาคภูมิใจในตนเอง

✗ ศศิกันต์ ธนะโสธร (2529 : 49) ศึกษาผลการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการคัดเลือกและปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าห้อง มีคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน และกลุ่มทดลองเพศหญิงและเพศชายมีคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน

✗ นภาพร พุ่มพฤษ (2529 : 83) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างจากนักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนได้

✗ สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์ (2532 : 75) ศึกษาการใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่ม เพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังจากการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✗ จันทรฉาย พัทธศิริกุล (2532 : 57) ศึกษาผลการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มทดลองที่ได้เข้าไปรณรงค์การฝึกความกล้าแสดงออก มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่า กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าไปรณรงค์การฝึกความกล้าแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✕ สุจิตรา เพื่อนอารีย์ (2533 : 43) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบผลย้อนกลับในคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่างกัน เมื่อเรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีรูปแบบผลย้อนกลับต่างกัน แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่างกัน เมื่อเรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีรูปแบบผลย้อนกลับต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ พิสิทธิ์ บุญมาก (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความภาคภูมิใจในตนเองและความวิตกกังวลในการเรียนของนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูในรูปแบบที่ต่างกัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย มีความวิตกกังวลในการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย อีกทั้งปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการเรียนของนักเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งผู้ที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งนี้ นักเรียนหญิงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชาย แต่นักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรธานีมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิเสธและเชิงนิมาน มีจริยธรรม ความเกรงใจ และความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีจริยธรรมและความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าห้องมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าห้อง แต่นักเรียนที่เรียนกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีรูปแบบผลย้อนกลับต่างกัน จะมีความ

ภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน อีกทั้งลักษณะของครูที่มีความเป็นประชาธิปไตยจะส่งผลให้
ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนสูงขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

✧ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 17 โรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,795 คน เป็นนักเรียนชาย 908 คน และนักเรียนหญิง 887 คน

✧ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 629 คน เป็นนักเรียนชาย 325 คน และนักเรียนหญิง 304 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จากประชากร ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สุ่มอำเภอมา 8 อำเภอ จากอำเภอทั้งหมด 12 อำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา
2. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาของแต่ละอำเภอมานับ 1 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,258 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 650 คน และนักเรียนหญิง 608 คน
3. สุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2 จำแนกตามเพศมาร้อยละ 50 ซึ่งจะได้นักเรียนชายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 325 คน และนักเรียนหญิง 304 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 629 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง	
		ชาย	หญิง
โรงเรียนนาธิวาส	เมือง	74	71
โรงเรียนตันหยงมัส	ระแงะ	26	24
โรงเรียนรือเสาะชนูปถัมภ์	รือเสาะ	21	26
โรงเรียนร่มเกล้า	ยี่งอ	23	13
โรงเรียนมัธยมสุโหงบาดี	สุโหงบาดี	32	31
โรงเรียนสุโหงโก-ลก	สุโหงโก-ลก	85	86
โรงเรียนตากใบ	ตากใบ	40	33
โรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม	แว้ง	24	20
รวม		325	304

✓ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง และแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ศาสนา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2535

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง และแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
2. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 58 ข้อ โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem Inventories, School Form) ของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1981) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 2 ระดับ

3. นำแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองไปหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จัตรศุกุล รศ. กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์พรพรณิศ วาณิชการ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยกำหนด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

3.2 นำแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 50 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนนราสิกขาลัย จังหวัดนราธิวาส จำนวน 100 คน นำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อด้วยเทคนิค 27 % ของจุง - เท ฟาน (Chung - Tah Fen) และเลือกข้อสอบได้ 36 ข้อ มีค่าความยากง่าย 0.19 - 0.67 และค่าอำนาจจำแนก 0.11 - 0.93 (รายละเอียดในภาคผนวก)

3.3 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 3.2 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 21 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson KR - 21) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

ลักษณะแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง เกี่ยวกับการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และการประสบความสำเร็จทางการเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจและเห็นคุณค่าในตนเอง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

ตัวอย่างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง ถ้าข้อความใดตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ใช่ แต่ถ้าข้อความใดไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ไม่ใช่ แบบสอบถามฉบับนี้จะ ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด กรุณาตอบทุกข้อ

ที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
0	มีหลายสิ่งหลายอย่างในตัวฉันที่อยากจะเปลี่ยนแปลง.....		
00	ฉันเป็นที่รู้จักชอบพอของเพื่อน ๆ ในชั้นเดียวกัน.....		
000	ฉันรู้สึกว่าผู้ปกครองบิบบังคับฉัน.....		
0000	ฉันไม่เคยพอใจผลการเรียนของตัวเอง.....		

วิธีการให้คะแนนของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1. ตอบตรงคำเฉลย ให้ 1 คะแนน
2. ตอบไม่ตรงคำเฉลย ให้ 0 คะแนน

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
2. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองจำนวน 45 ข้อ โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ของ กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ (2526 : 87 - 95) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

3. นำแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ไปหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รศ.ดร. คมเพชร จิตรศุภกุล รศ. กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์ พรรณพิศ วาณิชการ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยกำหนด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 42 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนนราสิกขาลัย จังหวัดนราธิวาส จำนวน 100 คน นำมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % แล้วทดสอบด้วย t-test และเลือกข้อสอบไว้ 38 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.94 - 7.49

3.3 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

ลักษณะแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

แบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่บิดามารดา และ/หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรธิดา พฤติกรรมที่บุตรธิดาปฏิบัติต่อบิดามารดา และ/หรือผู้ปกครอง และพฤติกรรมที่บิดามารดา และ/หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อกัน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมของบิดามารดา และ/หรือผู้ปกครอง แสดงต่อนักเรียน พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงต่อบิดามารดา และ/หรือผู้ปกครองและพฤติกรรมที่ บิดามารดา และ/หรือผู้ปกครองของนักเรียนปฏิบัติต่อกัน

วิธีตอบแบบสอบถามให้นักเรียนพิจารณาดังนี้

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง บ่อยครั้ง เมื่อข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน บ่อย ๆ

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง บางครั้ง เมื่อข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็น บางครั้ง

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง นาน ๆ ครั้ง เมื่อข้อความนั้น นาน ๆ จึงจะเกิดขึ้น กับนักเรียน

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ไม่เคยเลย เมื่อข้อความนั้น ไม่เคย เกิดขึ้นกับนักเรียน

ที่	ข้อความ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ เคยเลย
0	ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ฉันอย่างใกล้ชิด				
	เมื่อฉันไม่สบาย.....				
00	ฉันประพฤติตัวตามกฎระเบียบของบ้าน				
	ตามที่ผู้ปกครองกำหนด.....				
000	ผู้ปกครองพูดจาหยอกล้อกันฉันท์เพื่อน.....				

วิธีการให้คะแนนของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ดังนี้

1. ข้อความที่เป็นไปทางบวก

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "บ่อยครั้ง" ให้ 4 คะแนน

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "บางครั้ง" ให้ 3 คะแนน

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "นาน ๆ ครั้ง" ให้ 2 คะแนน

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ไม่เคยเลย" ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่เป็นไปทางลบ

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "บ่อยครั้ง" ให้ 1 คะแนน

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "บางครั้ง" ให้ 2 คะแนน

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "นาน ๆ ครั้ง" ให้ 3 คะแนน

เมื่อนักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ไม่เคยเลย" ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

เกณฑ์ของคะแนนเฉลี่ยเพื่อใช้ในการแปลความหมายและจัดระดับของความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งแบ่งเกณฑ์โดยส่วนรวมและรายด้าน ดังนี้ (Best, 1981 : 184)

1. ความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวม

คะแนนเฉลี่ย 27.1 - 36.0 ความภาคภูมิใจในตนเองสูง

คะแนนเฉลี่ย 9.1 - 27.0 ความภาคภูมิใจในตนเองปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0 - 9.0 ความภาคภูมิใจในตนเองสูงต่ำ

2. ความภาคภูมิใจในตนเอง รายด้าน ได้แก่

2.1 การยอมรับตนเอง

คะแนนเฉลี่ย 11.4 - 15.0 การยอมรับตนเองสูง

คะแนนเฉลี่ย 3.9 - 11.3 การยอมรับตนเองปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0 - 3.8 การยอมรับตนเองต่ำ

2.2 การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

คะแนนเฉลี่ย 3.8 - 5.0 การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูง

คะแนนเฉลี่ย 1.3 - 3.7 การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูง
ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0 - 1.2 การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนต่ำ

2.3 การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง

คะแนนเฉลี่ย 6.1 - 8.0 การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.1 - 6.0 การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองสูง
ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0 - 2.0 การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองต่ำ

2.4 การประสบความสำเร็จทางการเรียน

คะแนนเฉลี่ย 6.1 - 8.0 การประสบความสำเร็จทางการเรียนสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.1 - 6.0 การประสบความสำเร็จทางการเรียนสูง
ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0 - 2.0 การประสบความสำเร็จทางการเรียนต่ำ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ คือ

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 4 ธันวาคม 2535
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

๐ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science Version) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐานและทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้คำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน 2 กลุ่ม คือ เพศและศาสนา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมากกว่า 2 กลุ่ม คือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน และตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Kuels Method)
5. ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

๐ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ส่วน ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ. 2528 : 59)
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ส่วน ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ. 2528 :

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีของ จุง - เต พาน (Chung - Tah Fan) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 186)

2.1.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ KR-21 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168)

2.2 วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

2.2.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185)

2.2.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Alpha Coefficient (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 171)

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน มีดังนี้

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One - Way Analysis of Variance) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 95)

3.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 321)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

- N แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- M แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
- SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

การรายงานผลแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา
3. เปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตาม
 - 3.1 เพศ
 - 3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.3 ศาสนา
 - 3.4 การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์กับ
ผู้ปกครองกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 2-10

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	325	51.7
หญิง	304	48.3
รวม	629	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส เมื่อจำแนกตามเพศ มีจำนวนนัก
เรียนชายและนักเรียนหญิงใกล้เคียงกัน

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	324	51.5
อิสลาม	305	48.5
รวม	629	100.0

ตาราง 3 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา เมื่อจำแนกตามศาสนามีจำนวนนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามใกล้เคียงกัน

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	166	26.4
ค้าขาย	179	28.5
รับจ้าง	160	25.4
เกษตรกร	93	14.8
อื่น ๆ	31	4.9
รวม	629	100.0

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รองลงมาได้แก่ รับราชการ รับจ้าง เกษตรกรรม และประกอบอาชีพอื่น ๆ (ได้แก่ แม่บ้าน โต๊ะครู) น้อยที่สุด

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	86	13.7
ปานกลาง	282	44.8
สูง	261	41.5
รวม	629	100.0

จากตาราง 5 แสดงว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง และฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ จำนวนน้อยที่สุด

ตาราง 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของกิจกรรมนักเรียน

ประเภทของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ลูกเสือ	325	51.7
เนตรนารี	161	25.6
ยุวกาชาด	143	22.7
รวม	629	100.0

ตาราง 6 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือรองลงมา ได้แก่ เนตรนารี และยุวกาชาดจำนวนน้อยที่สุด

ตาราง 7 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของกิจกรรมนักเรียน

ชุมนุม	จำนวน	ร้อยละ
ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย	25	7.3
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	73	11.6
การใช้ห้องสมุด	25	4.0
อนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม	47	7.5
นันทนาการ	131	20.8
ภาษาไทย	11	1.7
วิทยาศาสตร์	45	7.2
คณิตศาสตร์	34	5.4
ภาษาต่างประเทศ	30	4.8
สังคมศึกษา	37	5.9
ศิลปศึกษา	43	6.8
แนะแนว	44	7.0
ส่งเสริมประชาธิปไตย	32	5.1
สโตนศึกษา	14	2.2
อื่น ๆ	17	2.7
รวม	629	100.0

จากตาราง 7 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน คือ ชุมนุมนันทนาการ รองลงมาได้แก่ ชุมนุมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ชุมนุมอนุรักษ์ศิลปกรรม

และสิ่งแวดลอม ชุมมูสงเสริมวัฒนธรรมไทย ชุมมูวิทยาศาสตร์ ชุมมูแนะแนว ชุมมูศิลปศึกษา ชุมมูสังคมศึกษา ชุมมูคณิตศาสตร์ ชุมมูสงเสริมประชาธิปไตย ชุมมูภาษาต่างประเทศ ชุมมูการใช้ห้องสมุด ชุมมูอื่น ๆ (ได้แก่ ชุมมูจันทาได้ ชุมมูโยธวาทิต ชุมมูมสลิ) ชุมมูสัตตศึกษา และเข้าร่วมชุมมูภาษาไทย จำนวนน้อยสุด

ตาราง 8 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้าหมู่	56	8.9
รองหัวหน้าหมู่	48	7.6
ลูกหมู่	525	83.5
รวม	629	100.0

จากตาราง 8 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่มีตำแหน่ง เป็นลูกหมู่ รองลงมาได้แก่ หัวหน้าหมู่ และรองหัวหน้าหมู่จำนวนน้อยที่สุด

ตาราง 9 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ประธานชมรม	10	1.6
รองประธานชมรม	19	3.0
เลขานุการ	13	2.1
กรรมการ	51	8.1
เหรัญญิก	8	1.3
นักดนตรี	6	1.0
นักกีฬา	9	1.4
สมาชิก	513	81.6
รวม	629	100.0

จากตาราง 9 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิก รองลงมาได้แก่ กรรมการ รองประธานชมรม เลขานุการ ประธานชมรม เหรัญญิก นักกีฬา และนักดนตรี จำนวนน้อยที่สุด

ตาราง 10 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	346	55.0
ปานกลาง	217	34.5
สูง	66	10.5
รวม	629	100.0

จากตาราง 10 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวนน้อยที่สุด

2. ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน

ความภาคภูมิใจในตนเอง	M	S	M/ข้อ	ระดับความภาคภูมิใจ
การยอมรับตนเอง	8.33	2.41	0.55	ปานกลาง
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	3.56	1.09	0.75	ปานกลาง
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง	5.96	1.87	0.74	ปานกลาง
การประสบความสำเร็จทางการเรียน	4.56	1.93	0.56	ปานกลาง
ความภาคภูมิใจในตนเอง	22.42	5.29	2.60	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงว่า ความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับปานกลาง และมีลำดับของความภาคภูมิใจในตนเองรายด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง การประสบความสำเร็จทางการเรียน และการยอมรับตนเอง

3. เปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

3.1 ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ

ความภาคภูมิใจในตนเอง	เพศ				t
	ชาย (N=325)		หญิง (N=304)		
	M	S	M	S	
การยอมรับตัวเอง	8.30	2.56	8.37	2.25	0.34
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	3.48	1.13	3.66	1.04	2.04*
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง	5.99	1.71	5.93	2.04	0.37
การประสบความสำเร็จทางการเรียน	4.62	2.03	4.50	1.81	0.82
ความภาคภูมิใจในตนเอง	22.39	5.52	22.45	5.04	0.44

*p < .05

จากตาราง 12 แสดง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ($p < .05$) โดยนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับการยอมรับจากจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.2 ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 วิเคราะห์ความแปรปรวน ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การยอมรับตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	1	5.34	2.67	0.46
ภายในกลุ่ม	625	3648.55	5.83	
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.96	0.48	0.40
ภายในกลุ่ม	626	747.68	1.19	
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.01	1.51	0.43
ภายในกลุ่ม	626	2199.14	3.51	

ตาราง 13 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การประสบความสำเร็จทางการเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.06	1.53	0.41
ภายในกลุ่ม	626	2329.96	3.72	
ความภาคภูมิใจในตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.55	2.76	0.1
ภายในกลุ่ม	626	17561.80	28.05	

จากตาราง 13 แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศาสนา ผลการวิจัยข้อมูล
ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศาสนา

ความภาคภูมิใจในตนเอง	ศาสนา				t
	พุทธ (N=324)		อิสลาม (N=305)		
	M	S	M	S	
การยอมรับตัวเอง	8.26	2.41	8.41	2.42	0.80
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	3.46	1.11	3.68	1.06	2.56
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง	5.94	1.83	5.99	1.92	0.30
การประสบความสำเร็จทางการเรียน	4.53	1.94	4.59	1.91	0.39
ความภาคภูมิใจในตนเอง	22.19	5.34	22.67	5.23	1.14

*p < .05

จากตาราง 14 แสดงนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ($p < .05$) โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความภาคภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.4 ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประเภทของกิจกรรมนักเรียน
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 15-19

ตาราง 15 วิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประเภท
ของกิจกรรมนักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การยอมรับตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	14	51.61	3.69	0.63
ภายในกลุ่ม	614	3602.28	5.87	
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	14	18.33	1.31	1.10
ภายในกลุ่ม	614	730.31	1.19	
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง				
ระหว่างกลุ่ม	14	53.97	3.85	1.10
ภายในกลุ่ม	614	2148.19	3.50	

ตาราง 15 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การประสบความสำเร็จทางการเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	14	82.89	5.93	1.62
ภายในกลุ่ม	614	2250.13	3.66	
ความภาคภูมิใจในตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	14	323.07	23.08	0.82
ภายในกลุ่ม	614	17244.28	28.09	

จากตาราง 15 แสดงว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 วิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การยอมรับตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.32	0.66	0.11
ภายในกลุ่ม	626	3652.57	5.83	
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.69	1.35	1.13
ภายในกลุ่ม	626	745.95	1.19	
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.49	2.75	0.78
ภายในกลุ่ม	626	2196.67	3.51	
การประสบความสำเร็จทางการเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.95	0.48	0.13
ภายในกลุ่ม	626	2332.06	3.73	
ความภาคภูมิใจในตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	2	13.56	6.78	0.24
ภายในกลุ่ม	626	17553.79	28.04	

จากตาราง 16 แสดงว่า นักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกันในการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 วิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามตำแหน่งในการ
เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การยอมรับตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	7	42.32	6.05	1.04
ภายในกลุ่ม	621	3611.57	5.82	
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	7	22.06	3.15	2.69**
ภายในกลุ่ม	621	726.58	1.17	
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง				
ระหว่างกลุ่ม	7	65.24	9.32	2.71**
ภายในกลุ่ม	621	2136.92	3.44	

ตาราง 17 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การประสบความสำเร็จทางการเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	7	12.42	1.77	0.47
ภายในกลุ่ม	621	2320.59	3.74	
ความภาคภูมิใจในตนเอง				
ระหว่างกลุ่ม	7	347.27	49.61	1.79
ภายในกลุ่ม	621	17220.09	27.72	

**p < .01

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกันในการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและจากผู้ปกครอง ($p < .01$) โดยนักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความภาคภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและจากผู้ปกครองแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 เปรียบเทียบการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จำแนกตามตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนเป็นรายคู่

ตำแหน่ง	กรรมการ	เลขานุการ	นักดนตรี	เทรียก	สมาชิก	ประธาน	รองประธาน	นักกีฬา
M	3.08	3.23	3.33	3.50	3.59	3.90	3.95	4.22
กรรมการ	3.08	-	0.15	0.25	0.42	0.51	0.82	0.87
เลขานุการ	3.23	-	0.10	0.27	0.36	0.67	0.72	0.99
นักดนตรี	3.33		-	0.17	0.26	0.57	0.62	0.89
เทรียก	3.50			-	0.09	0.40	0.45	0.72
สมาชิก	3.59				-	0.31	0.36	0.63
ประธานชุมนุม	3.90					-	0.05	0.32
รองประธาน								
ชุมนุม	3.95						-	0.27
นักกีฬา	4.22							-

* $p < .05$

จากตาราง 18 แสดงว่านักเรียนที่มีตำแหน่งเป็นนักกีฬามีความภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่มีตำแหน่งเป็นกรรมการ ($p < .05$) แต่ไม่พบความแตกต่างของการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนในผู้อื่น ๆ

ตาราง 19 เปรียบเทียบการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง จำแนกตามตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนเป็นรายคู่

ตำแหน่ง	ประธาน	กรรมการ	เลขานุการ	เหรัญญิก	นักดนตรี	สมาชิก	รองประธาน	นักกีฬา
M	5.10	5.16	5.23	5.25	5.83	6.06	6.42	6.67
ประธานชุมนุม	5.10	-	0.13	0.15	0.73	0.96	1.32	1.57*
กรรมการ	5.16	-	0.07	0.09	0.67	0.90	1.26	1.51
เลขานุการ	5.23	-	-	0.02	0.60	0.83	1.09	1.44
เหรัญญิก	5.25	-	-	-	0.58	0.81	1.17	1.42
นักดนตรี	5.83	-	-	-	-	0.23	0.59	0.84
สมาชิก	6.06	-	-	-	-	-	0.36	0.61
รองประธาน								
ชุมนุม	6.42						-	0.25
นักกีฬา	6.67							-

* $p < .05$

จากตาราง 19 แสดงว่า นักเรียนที่มีตำแหน่งเป็นนักกีฬามีความภาคภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองสูงกว่านักเรียนที่มีตำแหน่งเป็นประธานชุมนุม ($p < .05$) แต่ไม่พบความแตกต่างของการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองในผู้อื่น ๆ

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์กับ
ผู้ปกครองกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง 20-21

ตาราง 20 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

ความภาคภูมิใจในตนเอง	r
การยอมรับตนเอง	0.03
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	-0.04
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง	0.07*
การประสบความสำเร็จทางการเรียน	0.27**
ความภาคภูมิใจในตนเอง	0.13**

*p < .05

**p < .01

จากตาราง 20 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก
กับความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวม ($p < .01$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์
ทางบวกกับความภาคภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ($p < .05$) และการ
ประสบความสำเร็จทางการเรียน ($p < .01$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านการยอมรับตนเอง
และการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

ตาราง 21 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง กับความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

ความภาคภูมิใจในตนเอง	r
การยอมรับตนเอง	0.33**
การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน	0.22**
การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง	0.51**
การประสบความสำเร็จทางการเรียน	0.29**
ความภาคภูมิใจในตนเอง	0.49**

**p < .01

จากตาราง 21 แสดงว่า ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทาง
บวกกับความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านของนักเรียน ($p < .01$) คือ
ด้าน การยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจาก
ผู้ปกครอง และการประสบความสำเร็จทางการเรียน

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปร เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ศาสนา และการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน

7. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2535 จำนวน 17 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,795 คน เป็นนักเรียนชาย 908 คน นักเรียนหญิง 887 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2535 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนนราธิวาส โรงเรียนตันหยงมัส โรงเรียนรือเสาะชนูปถัมภ์ โรงเรียนร่มเกล้า โรงเรียนมัธยมสุไหงปาดี โรงเรียนสุไหงโก-ลก โรงเรียนตากใบ และโรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม จำนวน 629 คน เป็นนักเรียนชาย 325 คน นักเรียนหญิง 304 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายชั้นตอน (Multistage Sampling) จากประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ศาสนา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของภาคต้น ปีการศึกษา 2535

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science Version) ในการคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. หาความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลส่วนตัว
2. หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน 2 กลุ่ม คือ เพศ และศาสนา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมากกว่า 2 กลุ่ม คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน และ ตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Kuels Method)
5. ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรต่าง ๆ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีลำดับของความภาคภูมิใจในตนเองรายด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง การประสบความสำเร็จทางการเรียน และการ

ยอมรับตนเอง

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ($p < .05$) โดยนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ($p < .05$) โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

5. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. นักเรียนที่มีตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด มีความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7. นักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกันในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและผู้ปกครอง ($p < .05$) โดยนักเรียนที่มีตำแหน่งเป็นนักกีฬามีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และจากผู้ปกครองสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในตำแหน่งกรรมการและประธานชุมนุม ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ($p < .01$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ($p < .05$) และด้านประสิทธิภาพการเรียน ($p < .01$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านการยอมรับตนเองและการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

9. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองทั้ง
โดยส่วนรวมและรายด้านของนักเรียน ($p < .01$) คือ ด้านการยอมรับตนเอง การได้รับการ
ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และการประสบความสำเร็จทางการ
เรียน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่า นักเรียนมีความภาคภูมิใจ
ในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีลำดับของความภาคภูมิใจ
ในตนเองรายด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการ
ยอมรับจากผู้ปกครอง การประสบความสำเร็จทางการเรียน และการยอมรับตนเอง ทั้งนี้อาจ
จะเป็นเพราะว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน และความสัมพันธ์กับครอบครัว

2. ผลการเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามตัวแปร เพศ ฐานะ
ทางเศรษฐกิจของครอบครัว ศาสนา และการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน พบว่า

2.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่
แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน โดยนักเรียนหญิง
มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย ส่วน
ด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่
แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้สึกพึงพอใจและเห็น
คุณค่าในตนเอง ยอมรับตนเอง ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และภาคภูมิใจในความสำเร็จ
ทางการเรียนของตนเอง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สารภี ธนกรวิทย์ (2523 :
บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาความภาคภูมิใจในตนเองรายด้าน พบว่า นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนหญิงซึ่งอยู่ในวัยรุ่นมีความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้ใหญ่ มีเหตุผลเห็นอารมณ์ และวุฒิภาวะสูงกว่านักเรียนชาย จึงได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม (2519 : 78-80) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชาย

2.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน ผู้ปกครองประกอบอาชีพคล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 112-115) ที่พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง และเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลางหรือต่ำ แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชวาร์ท (Schwartz. 1987 : Abstract) ที่พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง แต่ความพึงพอใจตลอดทั้งความสัมพันธ์กับครอบครัว เป็นสิ่งที่สามารถทำนายความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นได้ดีกว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.3 นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

การที่นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการปลูกฝังความเชื่อและแนวปฏิบัติทางศาสนาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ทำให้นักเรียนสามารถนำหลักการทางศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกัน

ในสังคม

เมื่อพิจารณาความภาคภูมิใจในตนเองรายด้าน พบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศาสนาอิสลามมีลักษณะเป็นทั้งกฎหมายและระเบียบประเพณีที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างเคร่งครัด ส่วนนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธจะดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติ โดยปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ต่างก็ให้การช่วยเหลือกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แม้ว่าคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามจะสูงกว่าคะแนนของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธก็ตาม ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิตยา ธรรมพันธุ์ (2523. 95 : 103) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีค่านิยมด้านความมีระเบียบแบบแผนสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ

2.4 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ประสบความสำเร็จและมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นหากทางโรงเรียนหรือครูสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักเรียนตลอดทั้งสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความอบอุ่น ให้ความเอาใจใส่แก่นักเรียน ตลอดทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนก็จะสามารถพัฒนา และส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของศศิกันต์ ธนะไธธร (2529 : 57-58) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.5 นักเรียนที่มีตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกันในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนอื่น ๆ นอกเหนือจากกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่

สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5 แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และจากผู้ปกครอง โดยนักเรียนที่เป็นนักกีฬา มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและผู้ปกครองสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในตำแหน่งประธานชุมนุม และกรรมการ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

การที่นักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน ไม่ว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ

เนตรนารี ยุวกาชาดหรือชุมนุมใด ๆ มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่ว่านักเรียนจะมีตำแหน่งอะไรในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ผลการศึกษาค้างนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของศศิกันต์ ธนะโสธร (2529 : 49) ที่พบว่า นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการคัดเลือกและปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าห้อง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาความภาคภูมิใจในตนเองรายด้าน พบว่า นักเรียนที่เป็นนักกีฬามีความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่มีตำแหน่งกรรมการและที่มีตำแหน่งเป็นประธานชุมนุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่เป็นนักกีฬามักจะเป็นบุคคลที่เพื่อน ๆ รู้จักมากกว่านักเรียนที่เป็นกรรมการหรือประธานของชุมนุม อีกทั้งนักกีฬามีโอกาสสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เป็นที่ยอมรับของเพื่อนนักเรียน ตลอดทั้งเป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไปมากกว่านักเรียนที่เป็นกรรมการหรือประธานชุมนุม

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่า

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวม ($p < .01$) คือ ด้านการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และการประสบความสำเร็จทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นกับความสามารถของนักเรียนที่จะประสบความสำเร็จในเรื่องการศึกษาเล่าเรียน

3.2 เมื่อพิจารณาความภาคภูมิใจในตนเองรายด้านพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ($p < .05$) และด้านการประสบความสำเร็จทางการเรียน ($p < .01$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองด้านการยอมรับตนเองและการได้รับการยอมรับจากเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนเป็นสิ่งสำคัญและมีความหมายอย่างยิ่ง ถ้านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนักเรียนจะรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองประสบความสำเร็จในการเรียน อีกทั้งได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองด้วย ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนจึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับผลการศึกษานิพนธ์ แจ็งเอี่ยม (2519 : 32-33) ที่พบว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองมีค่านิยมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสอดคล้องกับการศึกษาของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 87-89) ที่พบว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จมากจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จน้อย

3.3 ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านของนักเรียน ($p < .01$) คือ ด้านการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และการประสบความสำเร็จทางการเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 7 ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ความสนใจเอาใจใส่กับนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งในเรื่องการเรียน การคบเพื่อน ตลอดจนเป็นที่ปรึกษา หรือแม้กระทั่งมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 236) ที่พบว่า บรรยากาศของครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก อีกทั้งแอทวอเตอร์ (Atwater. 1974 : 128-129) กล่าวว่า ความรักและลักษณะท่าทางที่อบอุ่นและใส่ใจของผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กมากกว่าการให้วัตถุสิ่งของแก่เด็กหรือสถานภาพของสังคมของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรืออาจกล่าวได้ว่าความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของฮามาเช็ค (Hamachek. 1978 : 180) ที่ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา

ของชวาร์ท (Schwartz. 1987 : Abstract) ที่พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นชายวัย มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูแบบการยอมรับเด็ก ดังนั้น สัมพันธภาพหรือบรรยากาศในครอบครัวจึงมีส่วนพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก หรือสมาชิกในครอบครัว สำหรับครอบครัวที่บิดามารดามีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรธิดา สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อเด็กทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง ไม่โลเล มีความภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนบิดามารดาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรธิดา ไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ไม่มีการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่างสมาชิกในครอบครัว ไม่ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น ไม่มีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู ใช้วิธีลงโทษที่รุนแรง ไม่ฟังเหตุผล จะทำให้เด็กเกิดความสับสน มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้น ผู้ปกครองจึงควรคำนึงถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะปฏิบัติต่อเด็ก ตลอดจนสัมพันธภาพหรือบรรยากาศในครอบครัว ที่จะช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองแก่เด็ก หรือสมาชิกของครอบครัว

2. ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ฉะนั้น ครู อาจารย์ และผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสนพบปะ พูดคุยกับครูเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนกับตัวแปรอื่น ๆ
เช่น บรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนที่ต่าง
สังกัด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา. 2532.
- กาญจนา พงศ์ฤกษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- กุลวรรธ วิทยาวงศ์จุ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับ พ.ศ. 2531. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2533.
- จรรยา เกษโพทอง. การจัดกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยภูมิตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดกิจกรรมและครูที่ปรึกษากิจกรรม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑารม. พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์, 2527.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

✕ เดชา นุ่มพันธ์. ผลของการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

พระราชวรมนี. "การพัฒนาตน," วารสารครูศาสตร์. 13 : 3 มกราคม - มีนาคม 2528.

พิไลรัตน์ ทองอุไร. การพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2529.

✕ พิสิทธิ์ บุญมาก. การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองและความวิตกกังวลในการเรียนของ
นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่กับครูในรูปแบบที่ต่างกัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2533. อัดสำเนา.

นงคราญ ทองเนื้อแข็ง และ มารีย์ แวดคอเลาะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สัมผัส ชัยกิจเป็น
 ผู้สัมภาษณ์. ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 14 มกราคม
 พ.ศ. 2535.

นภาพร พุ่มพฤกษ์. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

นรินทร์ แจ่มจรัส. ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของเด็ก
จากชุมชนแออัด. ปรินิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

นาคยา วงศ์หลีกภัย. ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม. การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจใน
ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรธานี.
 ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2519. อัดสำเนา.

เดชา นุ่มพันธ์. ผลของการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

พระราชวรณีย์. "การพัฒนาตน," วารสารเศรษฐศาสตร์. 13 : 3 มกราคม - มีนาคม 2528.

พิไลรัตน์ ทองอุไร. การพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2529.

พิสิทธิ์ บุญมาก. การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองและความวิตกกังวลในการเรียนของ
นักเรียนที่มีปัญหสัมพันธ์กับครูในรูปแบบที่ต่างกัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2533. อัดสำเนา.

นงคราญ ทองเนื้อแข็ง และ มารีย์ แวดอเลาะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สัมผัส ชัยกิจเป็น
ผู้สัมภาษณ์. ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 14 มกราคม
พ.ศ. 2535.

นภาพร พุ่มพฤษ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

นรินทร์ แจ่มจรัส. ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของเด็ก
จากชุมชนแออัด. ปรินิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

นาคยา วงศ์หลักภัย. ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม. การศึกษาศิลปะภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจใน
ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรธานี.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2519. อัดสำเนา.

นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้ง เฮาส์. 2530.

นิตยา ธรรมพันธุ์. ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมของรัฐและโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ยะลา
และนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2532. อัดสำเนา.

ปราณี รามสูต. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2528.

บาทัน บุญหลง. การพยาบาลจิตเวช. มปส., 2527.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2526.

แรงงานจังหวัดนราธิวาส, สำนักงาน. โครงการศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจังหวัด
นราธิวาส พ.ศ. 2532. นราธิวาส : สำนักงานแรงงานจังหวัดนราธิวาส, 2532.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทวิวกดอริ
เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2528.

วัชรีย์ ทรัพย์มี. การพัฒนารูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไข
ปัญหาและวางโครงการอนาคต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

วิกรม กมลสุโกศล. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวล และ
ค่านิยมของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ที่นับถือศาสนาพุทธ และอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2518. อัดสำเนา.

วิณี ชิดเชิดวงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของ
เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกัน ในจังหวัดนราธิวาส. ปริญญาณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
อัดสำเนา.

- ศศิกันต์ ธนะโสธร. ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และ
ทำปกเจริญผล, 2530.
- สารภี ธนกรวิทย์. การศึกษาจริยธรรม ความเกรงใจ และความภาคภูมิใจในตนเองของ
นักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิเสธและนิมาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สุจิตรา เพื่อนอารีย์. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบผลย้อนกลับ
ในคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523. อัดสำเนา.
- สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่า
ในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- สุนารี เตชะโชควัฒนา. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความ
ภาคภูมิใจในตนเอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สุมาลี แจบเกาะ. ทัศนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียน
รัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
อัดสำเนา.

- อารี เพชรผด และคนอื่น ๆ. อิทธิพลของสถาบันทางสังคมที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยพุทธและไทยมุสลิมที่จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520.
- อุษา ศรีจินดารัตน์. พัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอีโก้ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานและการรับรู้คุณค่าของศาสนาในวัยรุ่นไทยภาคใต้. ปรินซ์ตันพอร์ท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- Albrencht, S.L. Social Psychology. 2 nd.ed. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1987.
- Atwater, Eastwood. Psychology of Adjustment : Personal Growth in A Changing World. New Jersey : Prentice-Hall, 1979.
- Bass, B.M. Leadership, Psychology and Organizational Behavior. London : Harper & Row, Ltd., 1960.
- Best, John W. Research in Education. 4th ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1981.
- Bradshaw, Pete. The Mangement of Self-Esteem. New Jersey : Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1981.
- Branden, N. The Psychology of Self-esteem. 15 th.ed. New York : Bantoom Books Inc., 1981.
- Burnside, Irene Mortenson. Psychosocial Caring Throughout the Life Span. ed. by Irene Mortenson Burnside, Priscilla Ebersole and Helen Monea. New York : McGraw-Hill, 1979.
- Coopersmith, S. SEI : Self-esteem Inventories. California : Psychologist Press, Inc., 1981.
- Coopersmith, S. The Antecedent of Self-Esteem. Palo Alto, California : Consulting Psychologist Press, Inc., 1967.
- Craing, Grace J. Human Development. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1976.
- Ellis and Grieger. Handbook of Rational-Emotive Therapy. New York : Springer Publishing Company, Inc., 1977.
- German, Don-Nee Elizabeth. "The Female Adolescent Incest Victim : Personality, Self-Esteem, and Family Orientation," Dissertation Abstracts. 41 : 1098-A, March, 1986.
- Gurney, Peter W. Self-Esteem in Children With Special Educational Needs. London : Routledge, 1988.

- Hamachek, Don E. Encounters with the Self. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1978.
- Handel, Gerald and Frederick Elkin. The Child and Society : The Process of Socialization. ed. by Frederick Elkin and Gerald Handel. 2nd ed. New York : Random, 1972.
- Hjelle, Larry A. and Ziegler, Donied J. Personality Theories. New York : McGraw-Hill, 1983.
- Kalellis, P. M. A New Self-Restoring : A Positive Sense of Self. Texas : Argus Communication, 1982.
- Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement, 30 : 607 - 610, 1970
- Leonard and Gottsdanker. "The Elementary School Counselor as Consultant for Self-Concept Enhancement," The School Counselor. 34, March, 1987.
- Maslow, Abraham M. Motivation and Personality. 2nd ed, New York : Harper & Row, 1970.
- McNeil, Elton Burbank. The Psychology of Being Human. San Francisco, California : Canfield Press, 1975.
- Mendels, Joseph. Concepts of Depression. New York : Wiley, 1970.
- Mussen and others. Child Development and Personality. 3rd ed. New York : Harper & Row Publishers, 1969.
- Neal, Robert B. "Preparing Health Educators to Teach Mental Health," The Journal of School Health. November, 1981.
- Newman, Barbara M. Adolescent Development. Columbus : Merrill Publishing Company, 1986.
- Palito, Carolyn M. Interpersonal Communication. Menlo Park, California : Cummings Publishing company, Inc., 1977.
- Papantones, Micheal. "A Transactional Analysis Group Program Designed to Increase One Self-Actualization of Adolescent Males in a Resident Camp Setting as Measured by One Personal Orientation Inventory," Dissertation Abstracts International. 38 : 6361-A, May, 1978.
- Penrod, Steven. Social Psychology. 2 nd ed. New Jersey : Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 1986.

- Ronkin, Alan Marshall. "An Analysis of Changes in Self-Esteem Among Secondary School Students, Induced or Produced by Human Relations Training," Dissertation Abstracts International. 43, October, 1982.
- Rosenberg, Morris. Society and the Adolescent Self-Image. New Jersey : Princeton University Press, 1965.
- Rubin & McNeil. The Psychology of Being Human. 3 rd ed. New York : Harper & Row, Publisher, Inc., 1981.
- Sarokon, Stephen C. "Student Self-Esteem : A Goal Administrators Can Help to Achieve," NASSP Bulletin. 70, February, 1986.
- Sasse, Counnie R. Person to Person. Chas A. Bumnett Co., Inc., 1978.
- Schwartz, Morry Avrum Joel. "Jewish Adolescent Self-Esteem in Contemporary Society," Dissertation Abstracts. 53 : 4031-A, July, 1987.
- Smilon, Robert. "The Effect of Social Skills Training of Self-Esteem and Teacher Ratings of Adolescents," Dissertation Abstracts. 40 : 2522-A, August, 1984.
- Smith, H.W. Introduction to Social Psychology. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1987.
- Yekta, Hossein Rezai. "The Impact of Practicing Ethnic Traditions and Customs on Self-Esteem and School Achievement," Dissertation Abstracts. 66 : 1822-A, December, 1984.

ภาคผนวก

ตาราง 22 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อ	ค่า p	ค่า r	ข้อ	ค่า p	ค่า r
1	0.54	0.41	19	0.83	0.56
2	0.11	0.22	20	0.42	0.33
3	0.67	0.41	21	0.89	0.19
4	0.92	0.19	22	0.84	0.44
5	0.74	0.26	23	0.86	0.22
6	0.71	0.33	24	0.90	0.19
7	0.91	0.19	25	0.54	0.22
8	0.99	0.33	26	0.22	0.22
9	0.84	0.37	27	0.58	0.67
10	0.72	0.48	28	0.75	0.41
11	0.34	0.41	29	0.49	0.37
12	0.68	0.67	30	0.52	0.52
13	0.88	0.30	31	0.73	0.41
14	0.33	0.44	32	0.71	0.48
15	0.74	0.41	33	0.89	0.19
16	0.85	0.37	34	0.55	0.44
17	0.73	0.44	35	0.93	0.19
18	0.83	0.41	36	0.49	0.57

ตาราง 23 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t
1	4.90	20	2.81
2	4.66	21	4.04
3	5.20	22	5.87
4	4.02	23	6.82
5	3.74	24	5.69
6	3.87	25	7.09
7	2.78	26	4.06
8	2.87	27	2.55
9	4.47	28	3.76
10	1.94	29	3.65
11	4.21	30	3.11
12	5.80	31	4.50
13	3.16	32	6.24
14	1.89	33	3.22
15	7.49	34	2.31
16	7.23	35	2.73
17	3.87	36	3.38
18	2.72	37	3.01
19	5.42	38	3.23

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ

1. รศ.ดร.คมเพชร จิตรศุภกุล ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. รศ.กมลรัตน์ กรีทอง ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. อาจารย์พรรณิศ วาณิชยการ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ที่ ทม 1007/2687

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

22 ตุลาคม 2535

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์
เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสมพิศ ไชยกิจ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ประธาน

ผศ.จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. นับถือศาสนา () พุทธ () อิสลาม
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
3. บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพ
 () รับราชการ
 () ค้าขาย
 () รับจ้าง
 () เกษตรกรรม
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
4. รายได้เฉลี่ยของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่นักเรียนอยู่ด้วยประมาณ.....บาทต่อเดือน
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ได้แก่
 5.1
 5.2
6. การเข้าร่วมกิจกรรมในข้อ 5 นักเรียนมีตำแหน่ง หรือมีหน้าที่.....
.....
7. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง ถ้าข้อความใด ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ใช่ แต่ถ้าข้อความใด ไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง ไม่ใช่ แบบสอบถาม ฉบับนี้เป็นการสำรวจความรู้สึกของนักเรียนที่เป็นจริง จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และจะเก็บ แบบสอบถามเป็นความลับ โดยไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของนักเรียน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ฉันลำบากใจที่จะต้องพูดหน้าชั้นเรียน.....		
2. มีหลายสิ่งหลายอย่างในตัวฉันที่ฉันอยากจะเปลี่ยนแปลง.....		
3. ฉันสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้โดยไม่มีปัญหามากนัก.....		
4. เวลาอยู่บ้านฉันรู้สึกหงุดหงิดง่าย.....		
5. ฉันต้องใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ ๆ.....		
✓ 6. ผู้ปกครองคำนึงถึงความรู้สึกของฉัน.....		
7. ฉันมักยอมแพ้อะไรง่าย ๆ.....		
✓ 8. ผู้ปกครองคาดหวังในตัวฉันมากเกินไป.....		
9. เพื่อน ๆ มักจะล้อตามความคิดของฉัน.....		
10. ฉันไม่ค่อยเข้าใจตัวเอง.....		
11. มีหลายครั้งที่ฉันคิดหนีออกจากบ้าน.....		
12. ฉันผิดหวังเกี่ยวกับผลการเรียน.....		
13. ฉันรู้สึกว่าลักษณะท่าทางของฉันไม่ดีเหมือนเพื่อน ๆ.....		
14. คนในบ้านเข้าใจฉัน.....		
15. มีคนมาชอบเพื่อน ๆ มากกว่าฉัน.....		
✓ 16. ฉันรู้สึกว่าผู้ปกครองบังคับฉันเสมอ.....		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
17. ฉันรู้สึกท้อถอยในการเรียน.....		
18. ฉันอยากเป็นเหมือนคนอื่น ๆ.....		
19. ฉันพอใจในตนเอง.....		
20. เพื่อน ๆ ชอบฉัน.....		
21. ผู้ปกครองและฉันทำกิจกรรมที่สนุกสนานร่วมกันบ่อย.....		
22. ฉันชอบคิดฉันอยากเป็นในโน้นอยากเป็นนี้.....		
23. ฉันภูมิใจเกี่ยวกับผลการเรียน.....		
24. คนบางคนชอบบอกให้ฉันทำสิ่งนั้นทำสิ่งนี้.....		
25. ฉันรู้สึกเสียใจในสิ่งที่ฉันได้ทำลงไป.....		
26. ฉันทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนเท่าที่ฉันสามารถทำได้.....		
27. ฉันสามารถดูแลตัวเองได้.....		
28. ฉันชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่า.....		
29. เวลาเรียน ฉันอยากให้อาจารย์เรียกฉันตอบคำถาม.....		
30. คนในบ้านไม่เข้าใจฉัน.....		
31. ฉันไม่เคยพอใจผลการเรียนของตนเอง.....		
32. ฉันสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง.....		
33. เพื่อน ๆ ชอบตำหนิฉัน.....		
34. อาจารย์มักทำให้ฉันรู้สึกว่าฉันเรียนไม่เก่ง.....		
35. ฉันไม่เคยประสบความสำเร็จในการทำสิ่งใด.....		
36. ฉันอารมณ์เสียง่ายเมื่อถูกตำหนิ.....		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรธิดา พฤติกรรมที่บุตรธิดาปฏิบัติต่อผู้ปกครอง และพฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อกัน แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสำรวจการกระทำของนักเรียนที่เป็นจริง จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดและจะเก็บแบบสอบถามเป็นความลับ โดยไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของนักเรียน

วิธีตอบแบบสอบถาม

ให้นักเรียนพิจารณาเกณฑ์ ดังนี้

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง บ่อยครั้ง เมื่อข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนบ่อย ๆ

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง บางครั้ง เมื่อข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นบางครั้ง

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง นาน ๆ ครั้ง เมื่อข้อความนั้นนาน ๆ จึงจะเกิดขึ้นกับนักเรียน

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ไม่เคยเลย เมื่อข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย

ข้อความ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
1. ผู้ปกครองและฉันคุยกันเมื่อมีเวลาว่าง.....				
2. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ฉันมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น.....				
3. เมื่อมีวันหยุดติดต่อกันหลาย ๆ วัน ผู้ปกครองและฉันจะตัดสินใจร่วมกันว่าจะไปเที่ยวไหนดี.....				
4. ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยกับงานอดิเรกที่ฉันทำ.....				
5. ผู้ปกครองไม่ให้ฉันไปเล่นกีฬากับเพื่อน ๆ.....				
7. เมื่อฉันไม่สบาย ผู้ปกครองจะดูแลเอาใจใส่อ่างใกล้ชิด.....				
8. ผู้ปกครองให้ความเป็นกันเองกับฉัน.....				

ข้อความ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
9. เมื่อฉันต้องการสิ่งใด ผู้ปกครองก็จัดหาซื้อให้ตามที่เห็นสมควร.....				
10. ผู้ปกครองดูแลฉันเรื่องการคบเพื่อน.....				
11. เมื่อฉันทำความผิด ผู้ปกครองจะไม่สอบถามเหตุผลก่อนแต่จะลงโทษทันที.....				
12. ผู้ปกครองทำให้ฉันเห็นว่าท่านรักฉัน.....				
13. เมื่อโรงเรียนจัดทัศนศึกษา ผู้ปกครองจะอนุญาตให้ฉันไปร่วมทัศนศึกษาด้วย.....				
14. ผู้ปกครองคอยดูแลให้ฉันทำการบ้าน.....				
15. ผู้ปกครองจะให้กำลังใจฉันเมื่อฉันท้อแท้เวลาให้กับการเรียน.....				
16. เมื่อฉันสอบได้คะแนนดี ผู้ปกครองมักให้รางวัลแก่ฉัน....				
17. ฉันขออนุญาตผู้ปกครองก่อนออกนอกบ้าน.....				
18. ฉันดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองตามที่ผู้ปกครองบอก.....				
19. ฉันประพฤติตนตามกฎระเบียบของบ้านที่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนด.....				
20. ฉันตั้งใจจะเรียนให้จบตามความต้องการของผู้ปกครอง.....				
21. ฉันพยายามลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง.....				
22. ฉันทำความเคารพผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียน.....				
23. ฉันทำความเคารพผู้ปกครองหลังกลับจากโรงเรียน.....				
24. เมื่อมีปัญหาฉันมักจะปรึกษากับผู้ปกครอง.....				

ข้อความ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
25. ฉันทำแต่สิ่งที่ผู้ปกครองพอใจ.....				
26. ฉันได้เถียงผู้ปกครองเมื่อท่านตำหนิฉัน.....				
27. ฉันไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ปกครองพอใจ.....				
28. บิดาช่วยมารดาทำงานบ้าน.....				
29. บิดาช่วยมารดาดูแลบุตรธิดา.....				
30. ฉันเห็นผู้ปกครองทะเลาะกัน.....				
31. ผู้ปกครองต่างช่วยกันทำงานบ้าน.....				
32. ผู้ปกครองพูดจากันด้วยถ้อยคำที่สุภาพ.....				
33. ผู้ปกครองพูดจาหยอกล้อกันฉันที่เพื่อน.....				
34. บิดาชอบตำหนิมารดา.....				
35. มารดาชอบตำหนิบิดา.....				
36. ผู้ปกครองต่างรักใคร่ปรองดองกัน.....				
37. เมื่อผู้ปกครองอารมณ์เสียท่านจะพาลกับฉัน.....				
38. ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลก่อนลงโทษ.....				

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสมพิศ	ชื่อสกุล ไชยกิจ
เกิดวันที่	26 กรกฎาคม พุทธศักราช 2509
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	44 ถนนไตรภพ ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 96000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2531	ศษ.บ. (จิตวิทยาและการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2535	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส

บทคัดย่อ

ของ

สมพิศ ไชยกิจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2536

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2535 จำนวน 629 คน เป็นนักเรียนชาย 325 คน และนักเรียน หญิง 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง และแบบสอบถามความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ องค์กระกอบเดียว (One-way Analysis of Variance) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีลำดับของความภาคภูมิใจในตนเองรายด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง การประสบความสำเร็จทางการเรียน และการยอมรับตนเอง
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ($p < .05$) โดยนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง
3. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ($p < .05$) โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน สูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

5. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
7. นักเรียนที่มีตำแหน่งในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและผู้ปกครอง ($p < .05$) โดยนักเรียนที่มีตำแหน่งเป็นนักกีฬา มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและจากผู้ปกครองสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในตำแหน่งกรรมการและประธานชมชน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวม ($p < .01$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในด้านการได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ($p < .05$) และด้านการประสบความสำเร็จทางการเรียน ($p < .01$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับด้านการยอมรับตนเองและการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน
9. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านของนักเรียน ($p < .01$) คือด้านการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และการประสบความสำเร็จทางการเรียน

VARIABLES RELATED TO SELF-ESTEEM OF MATHAYOM SUKSA III
STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT
OF THE SECONDARY EDUCATION IN
CHANGWAT NARATHIWAT

AN ABSTRACT

BY

SOMPIT CHAIYAKIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1993

The purpose of this study was to investigate variables related to self-esteem of Mathayom suksa III students of secondary schools under the Department of Secondary Education in Changwat Narathiwat in the academic year 1992. The subjects were 629 Mathayom Suksa III students, 325 males and 304 females, of the secondary schools under the Department of Secondary Education in Changwat Narathiwat. The research instruments were the personal information questionnaire, the self-esteem questionnaire and the family relationship questionnaire. T-test, One-Way Analysis of Variance, and Pearson Product-Moment Correlation Coefficient were used to analyze the data and to test them for statistically significance.

The following conclusions were drawn from this study:

1. The students scored average in self esteem. They ranked "peer group acceptance" highest in their hierachies, while the "parents' acceptance" dimension was ranked in the second position. The third highest dimension of the students was "academic achievement" and the fourth position in their rank order was "self-acceptance" dimension.

2. There was no significant difference in total mean score responses of self esteem between the male and female students. Though, there was a significant difference in self-esteem dimension, i.e., "peer group acceptance" between the male and female respondents as it related to this comparison. A t-test confirmed that the female students scored significantly higher in "peer group acceptance" dimension than male students. No differences were found in responses in the

remaining dimensions.

3. No significant differences in self-esteem responses of the students were found when grouped according to their families' socioeconomic status.

4. There was no significant difference in total mean score responses of self esteem of the students in regard to their religions, i.e., Buddhism and Islamism. Though, There was a significant difference found in the dimension of "peer group acceptance." A t-test confirmed that the Islamic students scored significantly higher in "peer group acceptance" dimension than the Buddhism students. No differences were found in responses in the remaining dimensions.

5. No significant differences in self-esteem responses of the students were found when grouped according to the student-activity participations.

6. No significant differences in self-esteem responses of the students were found when grouped according to their positions in the student activities, i.e., a boyscout club, a girl guide club, and a youth club.

7. There was no significant difference in total mean score responses of self esteem of the students in regard to their positions in the student activities. Though, there were significant differences found in the dimensions of "peer group acceptance" and "parents' acceptance." A t-test confirmed that the students who were sportsmen scored significantly higher in "peer group acceptance" and "parents' acceptance" dimensions than the students who were the

committees and presidents of the student-activity clubs. No differences were found in responses in the remaining dimensions.

8. The results of correlational analyses (Pearson r) confirmed positive relationship between the students' academic achievement and the following variables, i.e., the total mean score responses of self esteem, parents' acceptance, and academic achievement. No differences were found in responses in the remaining dimensions.

9. The results of correlational analyses (Pearson r) confirmed positive relationship between family relations and self esteem.